2 Corĩtu norĩ
Paru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'érézé, Corĩtu norĩ ma Ĩbaihâ wasu'uzé

Ĩmorĩ'rata na Paru hã te te Corĩtu norĩ ma rob'ui'éré parimhã, ma tô duré aimawi na tãma rob'ui'éré za'ra, ĩbaihâ 're, dama ĩhâimana õ na. Rob'ui'éré hã ĩtẽme wisi za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ za'ra, tinhimi'ui'éré na hã ĩwasété na te te tãma nharĩ za'ra wa, Paru hã. Nima norĩ hã ma tô duré Paruhu ãma rosa'rata za'ra, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're ĩmorĩ õ na hã. Ma tô duré tãma nharĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã tiwasédé hã te te ĩ'manharĩ za'ra norĩ ma, te te rowairébé 'ru te. Taha wa, Paru hã tinhimi'ui'éré na ma tô asa sa'ẽtẽ tãma nharĩ za'ra, sada ĩhâimana za'ra norĩ ma. Ma tô duré tãma siwasu'u za'ra, Zezu Cristu hã sena na te te ĩtẽme ĩsatõrĩ za'ra na hã. Ma tô duré wama rowasu'u za'ra, sena na Zezusihi nhirã zarina si 're ĩdanomro mono zém na hã, duré 're ĩwanomro mono zép tém na, Zezusihi nhimi'manharĩ wẽ zéb zarina.

1 Wa hã Paru, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma, ĩwasu'uwẽ u 're asi'rã'õtõ aba mono norĩ ma, asiré. Uburé Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ĩpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa

na ĩsadawa para dama 're ĩ̲hâimana mono da, daro mono bâ, te te sima ĩ̲wẽzéb uwaibaba.

Wano hã te duré ãma ĩ̲zadawa wapto, uburé te aima ãma ĩrowasu'u za're wa'aba zém na hã, Timotiu na wano nhisi hã.

2 Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩ̲mreme u'âsi za're wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za're wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Paru hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

3 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, 're wawata za're wa'aba mono za, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma. Ta hã te wa'ãma 're siwamri u'âsi. Te duré te te 're wa'apawaptob u'âsi, wapẽ hã ĩ're wama 're simi'wara u'âsi mono da. 4 Wa hã, duré Timotiu, uburé marĩ ĩpire hã wa te 're sépata mono wamhã, te za tô te te 're wapawapto, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari mono da. Taha wa, wama waihu'u pese di oto duré, ĩsarina, wa te 're ĩdapawapto mono zéb da hã, wasine 're dapẽ'ẽ nhimi'wara mono da, marĩ ĩpire hã da te 're sépata za're mono wamhã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwapawapto mono ne, wa za tô wa norĩ zama wa te 're dapawaptob za're, dapẽ hã ĩ're dama 're simi'wara mono da apâ. 5 Wa norĩ hã Cristuhu zazei'wa 're wahâimana mono wa, wa wa te 're robzépata, ti'ab ré Cristu hã te te 're ĩrobzépata mono ne. Ĩsine, wa te 're robzépata mono nherẽ, ta hã te za te te 're wapawaptob u'âsi, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari mono da, wato sina duré 're wahâimana u'âsi mono da. 6 Wa norĩ hã, Cristu, wa te dama 're sadawa wasu'u mono wa, te da te

wama 're rob'manharĩ wasété u'âsi. Taha zarina, wa te 're robzépata mono nherẽ, wama 're rowẽ mono di. E marĩ wa. Wanhimiromhuri zarina 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono wa, duré ĩsimipawaptobzéb zarina, aipẽ hã ĩ're aima 're simi'wara aba mono wa. Wa norĩ hã wa te 're robzépata mono wamhã, te tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wapawapto, wapẽ ĩ're wama 're sa'wari u'âsi mono da. Ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za 'râwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: "Paru norĩ hã te te 're robzépata zahuré mono nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩpawaptob u'âsi zahuré mono ne, te za duré te te 're wa'apawapto, wapẽ ĩ're wama 're simi'wara u'âsi mono da." Ãne te za 'râwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, te za asiptete sina ãma 're anomro aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma. Tawamhã, te te 're ĩwapawapto mono ne, te za tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipẽ ĩ're aima 're simi'wara aba mono da.
7 Ãne na, wa tô wa te ai'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono za 're ĩrẽme za'ra wa'aba mono õ na hã. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, te te 're ĩwapawaptob u'âsi mono ne, apâ 're aipẽ'ẽ nhimi'wara u'âsi aba mono da.
8 Wasisãnawã norĩ, wa duré wasima wẽ ni, wa te ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma wahâimana ré, rowasédé hã wazada ĩhâimanazém na hã. Tame,

wa te robzépata za'ẽtẽ uptabi wa, wa tô aré wasina rosa'rata ni, sena na oto wadâ'â da newa. 9 Ãne, wa tô wasina rosa'rata ni, 'râwi: “Tô sena, wa za wadâ'â ni, romhutu na.” Tawamhã e marĩ da, ma tô ãne hã wazada tiromhâiba bété. 'Râwi wawaihu'u pese na 're wasi'madâ'â tõ mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, wa te 're umnhasi pese mono da si, ma tô ãne hã wazada tiromhâiba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si waihu'u pese di, te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono da hã. Duré tãma dawaihu'u pese di, te te 're ĩda'ab'madâ'â mono da hã, rowasédé hã dazada 're hâimana mono wamhã. 10 Ta hã ma tô wanho'reptu tô, wadâ'âzém hawi, wa te wasina romnhimimnhasi uptabi nherẽ. Taha zarina, te za te te 're wanho'reptu duré, wazada 're ĩromhâimana wasété mono zém hawi. Taha wa, wama umnhasi uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're ĩwanho'reptui mono da hã. 11 A norĩ wa'wa hã wa'ãma 're aimreme zusi aba mono zém na 're wapawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za te te 're aiwapari za'ra wa'wa, te te 're wanho'reptui u'âsi mono da. Ãne wamhã, ĩwẽ na si te za tô wama 're sõprub u'âsi. Taha zarina, te za tô da'ahâ na ãma 're dawata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma hã, ĩwẽ na si wama 're sõprub u'âsi mono wa.

Paru hã datẽme morĩ tõ da, te te ãma ĩsaprĩzé wasu'u

12 Ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, ma tô wahâimana nhipese na hã wa'ãma siwi tihi. Tane nherẽ, senai õ di ta hã. Wa norĩ hã 'râwi wapẽ'ẽ na 're wasiwẽ'õ mono õ di. E marĩ wa. Marĩ hã wa te ai'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ wa, 're wahâimana

wẽ u'âsi mono wa. Pi'uriwi aiwi 're wahâimana za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ ĩwẽ si, wa tô wa te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Ti'ai ãma ĩsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u pese zarina, 're wahâimana mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina si, wa ãne na hã 're wahâimana oto. 13-14 Wa te ãma aima ĩrob'ui'éré za'ra wa'aba zé hã e pire di, 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, duré ãma ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hã. Mare di. Aima wapu za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Wazadawa nhipese na, marĩ na wa te ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba õ wa, aimawi na wa te ãma aima 're roti za'ra wa'aba mono õ wa duré. Ãne na hã sena na 're ĩwahâimana mono zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di. Tane nherẽ, wa tô wa te wasima 're aiwẽ za'ra wa'wa, nimahã na asiwi wawaihu'u pese za'ra wa'aba da, wazadawa nhipese õ na 're ĩwahâimana mono na hã. Tawapsi te za Wanhib'apito Zezusi hã nimahã bâtâ na apâ we ĩmorĩzéb ãma, wa'ãma atob'uzu za'ra wa'wa, wa norĩ hã za duré ai'ãma ĩwatob'uzu za'ra wa'aba ne, tô taha bâtâ na hã.

15-16 'Re ĩhâimana mono zém na, ĩwẽsãmri za'ra wa'aba newa, wa tô aré ĩsima rowẽ, ã hawi Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, apâ ĩmorĩ wamhã, ãma atẽme ĩmorĩ aba na, te sahu da duré. Masédoniza u we ĩmorĩ 'rata wa, ãma atẽme ĩmorĩ aba ne, duré ãma atẽme ĩwisi aba da, te asabu na sahu za'ra wa'aba da, wa tô ĩsima rowẽ aré. Ãhã wamhã, te aré asiwi ĩpawapto wa'wa, Zudeza u ĩmorĩzéb da hã. Ãne 'wa'âhã, aré maparane ĩnhimipawapto wẽ zé hã aima wa'aba hã, ĩnhimiromhuri na hã. 17 Tane nherẽ, ãma atẽme ĩmorĩ aba zém na, te sahu õ di. Masédoniza hawi apâ ĩmorĩ ré, ãma atẽme ĩsipai waihu'u za'ra

wa'aba õ di tô. Marĩ hã ĩ̲ma hâimana wa, wa tô ĩ̲nhimirosa'rata na ãma saprĩ, ãma atẽme ĩ̲morĩ aba tõ da a'â. Ãne wa, ni'wam norĩ hã asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma tô ĩ̲'ãma rosa'rata wasété za'ra, ĩ̲zadawa nhipese na hã, ĩ̲mreme hã tô senai õ newa. E ĩ̲nhimirosa'rata na 'râwi te ĩ̲siwi ro'wa'rutu wa, wa tô ãne hã ĩ̲sima pisutu, ãma atẽme ĩ̲morĩ aba tõ da hã. Mare di. E ĩsazei'õ'wa norĩ hã sima si 'râwi te te 're ĩrosa'rata za'ra mono ne, wa tô ãne hã ĩ̲sima pisutu. Mare di. Ãne wab õ di. Ĩsazei'õ'wa norĩ hã marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, awa'awi te za te te dawi ãma 're saprĩ za'ra, simirosa'rata na saprĩ pese wa, ta norĩ hã. Ĩsimiropisutu na ropsi'âri õ nherẽ, te za te te dama 're nharĩ za'ra, siwa'rãmi. E ãne, 're ĩ̲hâimana mono zé hã, wa hã. Mare di. Ãnei õ di. 18 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, dama umnhasi uptabi di. Niwamhã dama sadawa nhipese õ di. Ta hã ma tô ĩ̲pisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da, sena na. Taha wa, wa hã nimahã na hã aima ĩ̲zadawa nhipese za'ra wa'aba õ di. Te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hã, taréi õ di. Ĩ̲nhimirosa'rata waptu na hã te ãma 're saprĩ mono õ di. 19 Zezu Cristu hã bété, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã. Ta hã tinhimiroti ahâ na te te ãma 're azaprĩ mono õ di. Tô õhõ si ĩsimiroti hã te tãma 're hâimana. Tane duré, wa norĩ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã, Sira hã duré Timotiu hã, tô ĩ'uwaibaba si, wa tô wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Ta norĩ me, wa tô wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, Cristu hã. 20 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwẽ na te te dama 're ĩ'aropisutu mono zé hã ahâ uptabi nherẽ, ma tô Zezu Cristu hã pisutu,

uburé te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. Taha wa, Zezusi hã wama umnhasi di oto, uburé te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono da hã. Wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã wasiré 're wasi'rã'õtõ mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're wawata za'ra mono wamhã, wa 're wamreme zusi, ãne: “Tane tô.” E marĩ te wasu'u, ã hã. Cristu, tô sena uburé marĩ na te te wama 're ĩ'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Tane duré, wa norĩ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã sena na, wa wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ĩwasu'uwẽ wasu'u na hã. 21 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're wapawaptob u'âsi za'ra, wanhiptete sina Cristuhu ãma 're wahâimana za'ra mono da. A norĩ wa'aba zama, te duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô wapisutu za'ra, ĩwasu'uwẽ na, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, wa norĩ hã. 22 Tipẽ'ẽzani hã ma tô duré te te wama 're anhomri, wapẽ'ẽ 're, wama 're ĩhâimana za'ra mono da hã. E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra, Ĩpẽ'ẽzani hã wapẽ'ẽ 're, 're ĩhâimana mono zé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Duré, Ĩpẽ'ẽzani hã wapẽ'ẽ 're, oto 're sãmra mono wa, wa za wa te 're waihu'u pese za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, sena na za te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na hã, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zéb zarina.

23 Wa hã apâ ĩmorĩ wamhã, ãma atẽme ĩsipa za'ra wa'aba õ di tô, Corĩtu u hã. E marĩ wa. Marĩ hã 'manharĩ wasété za'ra wa'aba wa, te aihâ za'ra wa'aba tõ da, ãma atẽme ĩwisi aba õ di tô, apâ. Tô sena, wa ãne hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa,

ĩzadawa nhipese wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te za tô ĩ'azâ. 24 E wa norĩ hã asib'apito aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono bâ, te za bété wanhimiroti hã 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. Asib'apito hã aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono õ di. A norĩ wa'wa hã te asiptete sina ãma 're anomro aba mo, Cristuhu ãma, 're sazei utõrĩ za'ra wa'aba mono ãna. Taré, wa wasiré wa te tãma 're romhuri za'ra, ato sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã.

2

1 Ãne wa, wa tô ĩsima ãma saprĩ, apâ ãma atẽme ĩmorĩ aba tõ da a'â, te ĩsina aima ropisutu za'ra wa'aba nherẽ, ĩmreme na te duré aihâ za'ra wa'aba wa, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba tõ da. Ãma atẽme ĩmorĩ 'rata za'ra wa'aba wamhã, ĩnhimiroti na te aihâ za'ra wa'aba zém na hã ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. Ãne tõ da duré, ãma atẽme ĩmorĩ aba õ di za a'â. 2 Ãma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba 'wa'âhã, ãté te aré aiwi tirobzei'õ pese za'ra wa'wa duré, ai'rata ĩnhamra aba wamhã. Ãne wamhã, e 'wam norĩ hã te aré sina ĩma rowẽ wazere za'ra, ĩwi robzei'õ pese wamhã. Ñi'wai õ di aré, ãté. E marĩ wa. A norĩ wa'aba wi, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba wa. 3 Ãne wa, wa tô rob'ui'éré si ãma aima sõmri za'ra wa'wa a'â, te ĩsina ĩropisutuzém nhibrob're. Wa tô ĩsima rosa'rata, ãne: “Ãté ĩtẽme ĩmorĩ za'ra wamhã, te za ĩwi tirobzei'õ pese, ĩnhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono õ wa, ta norĩ hã. Ãne wa, wa za rob'ui'éré si tãma sõmri za'ra a'â. Tawamhã, ĩnhimiroti hã te te saze za'ra wamhã, ĩto sina, wa za ĩtẽme ĩmorĩ za'ra oto. Ãne wamhã, tãma ĩto za'ra zéb zarina, te za duré to sina

sima 're hâimana za'ra, ta norĩ hã." Ãne wa tô ĩsima rosa'rata, ai'ãma za'ra wa'aba hã. 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 're ĩtoi mono õ di. E ãne hã ĩ'uwaibaba, ĩma hã. E wẽ di. Mare di. Taha wa, wa tô a'â rob'ui'éré si ãma aima sõmri za'ra wa'wa. 4 Te ãma aima rob'ui'éré 'rata za'ra wa'aba wamhã, wa tô ai'ãma robzépata za'ẽtẽ za'ra wa'wa, ĩpẽ'ẽ 're. Ãne wa, ĩpẽ'ẽzé uptabi di. Taha wa, wa tô aiwa'õ duré. E tawamhã, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba da, wa tô ãne na hã ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Mare di. Ãne da hãi õ di. Ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba zém na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tô ãne na hã ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

Aibâ ãma, ĩwasédé hã da te oto 're ĩ'madâ'â za'ra mono õ zé wasu'u

5 Ni'wa hã aibâ hã, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono hã misi ma tô tihâimana wasété na sina ĩwi robzei'õ. Tane nherẽ, e ĩwi si ma tô tirobzei'õ. Mare di. A norĩ wa'aba wi zama, ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa syry na, aibâ 're ĩhâimana wasété mono zém na hã. E aiwi robzei'õ pese za'ra wa'aba wa, wa tô ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Syry na ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. Ĩwi si ma tô tirobzei'õ pese, tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ mono wa, aibâ hã. 6 Õ hã aibâ hã ma tô asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'wa. Ai'ahâ wa'aba na ma tô asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa ta hã, asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wa, asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono tõ da a'â. Ãne hã wẽ di tô. 7 Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ĩwasédé hã ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tâibâ. Ma tô siwẽ'õ, tiwasété na hã. Apâ te za asiwi ĩ'âri wẽ wa'wa, robze na asiré 're hâimana aba mono da oto apâ. Tiwi robzei'õ pese

wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te rẽme tõ da, te za apâ asiwi ĩ'âri wẽ wa'wa. 8 Taha wa, ma'ãpé asiwi pawapto wẽ wa'aba, aima ĩsawi pese za'ra wa'aba zém na, te te sina aiwaihu'u pese za'ra wa'aba da, robzei'õ u'âsi 're hâimana tõ mono da, asiti za'ra wa'aba. 9 Ĩnhimi'ui'éré 'rata na, wa tô aima ãma roti za'ra wa'wa, aibâ hã tô õ hã asiwi wẽ'õ za'ra wa'aba da. Ĩnhimiroti si 'madâ'â za'ra wa'aba zô, wa tô aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, aibâ hâiba na hã. 10 A norĩ wa'wa hã, dawasédé da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na hã oto da'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tõ da, asima 're pisutu za'ra wa'aba mono wamhã, ĩzama te oto da'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za tô. Taha wa, aibâ hã tiwasédé ĩpire hã tô sena te te 'manharĩ wamhã, wa za tô ĩsima pisutu, asarina wa'aba, ĩwasédé hã te oto ãma 're 'madâ'â tõ mono da, simisutu ato sina asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da apâ. Cristuhu nho'a, wa ãne na hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩwasédé hã za te oto ãma 're ĩ'madâ'â mono õ na hã, aibâ ãma hã. 11 Aibâ hã tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ mono zém na hã, wa te oto ãma 're 'madâ'â za'ra mono tõ da, wa te wasima pisutu za'ra õ wamhã, Satanasi hã te za tizadawa nhipese zéb zarina, wama 're simiza'repese za'ra. Marĩ na te za te te wawi 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra, wasiré ĩsazei'wa norĩ wi, robzei ãna wasiré 're wahâimana za'ra mono da oto. Satanasihi hâimanazé hã wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za tô wasima pisutu pese za'ra ni, ĩwasédé hã wa te oto ãma 're 'madâ'â za'ra mono tõ da, aibâ ãma hã.

Paru hã Torowadi ãma sãmra ré, hâtâ'â na ĩsãmrazé wasu'u

12 Ãne wa za duré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa.
Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u, wa tô mo, tame
Cristuhu wasu'uwẽ hã te dama wasu'u da. Ta-
momo ĩmorĩ wamhã, Wanhib'apito hã ma tô ĩma
'ridawa ĩnhowa, tame te oto tãma romhuri da.
13 Tane nherẽ, wa tô ĩhâtâ'â sina ĩhâimana, wa-
sisãnawã Titu hã ĩzô sãmra õ wa, tame te sõpẽtẽ da
nherẽ aré. Taha wa, wa tô õne haré ta hawi mo,
Masédoniza u we ĩmorĩ da.

Wedewa'u ĩsadazei uptabi hã dama 're ĩsadazei pu'u mono ne, Cristuhu wasu'uwẽ na da te ãma 're ĩropéi mono zé wasu'u

14 Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si,
wa za 're ĩwata u'âsi. Ta hã te za sisarina te te
're wa'anhimroi u'âsi, Cristuhu ãma 're ĩwahâimana
za'ra mono zéb zarina, wa'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra
mono wa. Da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã tinhi-
tob'ru norĩ ãma te te ai'uté za'ra wẽ te, da'ahâ nho'a
sisarina te te 're ĩsimroi mono ne, taha ma si wa te
oto tãma 're romhuri za'ra mono da, te za sisarina
si te te 're wanhimroi u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono
hã. Te duré te te 're wapawaptob u'âsi za'ra,
Cristuhu wasu'uwẽ si daro mono bâ wa te dama
ãma 're ropéi mono da, Cristu hã aihĩni da te oto
're waihu'u za'ra mono da. Wedewa'u ĩsadaze hã
da te 're zata za'ra mono wa, 're ĩsadazei pu'u za'ra
mono ne, wa za wa te dama ãma 're ropé, Cristuhu
wasu'uwẽ hã. 15-16 Wedewa'u ĩsadaze hã 're sadazei
wairébé mono wa, dama 're ĩwẽ wairébé mono ne,
te duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wama 're toi
u'âsi za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te dama 're
wasu'u za'ra mono wẽ te. Tane nherẽ, aiwa da te
dasima 're wẽ za'ra mono õ di, Cristuhu wasu'uwẽ
hã. Ni'wam norĩ hã ĩwasu'uwẽ te te siwi 're wẽ'õ
za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za tipẽ'ẽ 're dâ'â

u'âsi ne 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. Marĩ hã dama uzé pire wa, da te dasiwi 're ĩwẽ'õ za'ra mono ne, te ta norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra, ĩwasu'uwẽ hã. Ni'wam norĩ si ĩwasu'uwẽ te te sima 're ĩwẽ za'ra mono norĩ si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're anho'reptu, hâiwa ãma ĩ'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da. Ta norĩ ma si, tãma 're wẽ u'âsi za'ra mono di Cristuhu wasu'uwẽ hã, marĩ ĩsadazei uptabi hã 're sadazei wairébé mono wa, dama 're ĩwẽ wairébé mono ne. E 'wa hã 're hâimana mono bâ, si'uihâ na tiwaihu'u pese na Cristuhu wasu'uwẽ na romhuri na te te ãma 're ĩ'uwaimrami mono da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Ni'wa hã sada hâimana õ di. 17 Ni'wam norĩ hã 're simarĩ ahâ za'ra mono da si, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra. Tane nherẽ, wa norĩ hã ta norĩ ne, 're wahâimana za'ra mono õ di. Marĩ aimawi zô, wa te wasima 're romhuri za'ra mono õ di wa norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Cristuhu waihu'u pese zarina si, wa tô wa te dama 're rowasu'u za'ra sena na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, ãne da, te te wapisutu za'ra wa, ta hã.

3

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama ĩropisutuzép té wasu'u

1 Ãne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba wa, te za duré wa'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa ãté, 'râwi wasina ĩwawatazém na hã. E wanhimiromhuri na wawasu'u na rob'ui'éré ré, wa tô ãma atẽme za'ra wa'aba hã wanem ni, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na, wa te dama 're ĩromhuri mono zé wasu'u na rob'ui'éré ré hã. Mare di. Ni'wam norĩ si te za atẽme 're sihutu 'wa,

nima hawimhã, ĩsimiromhuri wasu'u na rob'ui'éré ré hã. Duré aihawi wa'aba hã, ĩsimiromhuri na dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono zéb ré, te za ta norĩ hã 're nomro, nimomo. Tane hãi õ di, wa norĩ hã. 2 Darob amoi u, 're wane mono wamhã, asimirob'ui'éré za'ra wa'aba ré, 're wane mono õ di, da te dasiwi 're ĩwawaihu'u mono zéb da hã. Mare di. Cristuhu wasu'uwẽ na wanhimiromhuri zarina 're saze za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si 're anomro wẽ wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina si te za da te dasiwi 're wawaihu'u, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're ĩwahâimana mono na hã. 3 Wanhimiromhuri zarina si, Cristu hã 're saze za'ra wa'aba mono wa, te taha na si da te 're wawaihu'u, Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're ĩromhuri mono zém na hã, danhimirob'ui'éré hã da te 're sõré za'ra mono wa, marĩ hã da te ãma 're ĩwaihu'u za'ra mono ne. Tane nherẽ, marĩ na da te 're ĩrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, 're saze za'ra wa'aba mono õ di, a norĩ wa'wa hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩsi'utõrĩ'õ pẽ'ẽzani nhimipawaptobzéb zarina si, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. E ẽtẽ tõmo baihâ na rob'ui'éré zarina, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã marĩ hã aipẽ'ẽ 're te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo, Cristu hã.

4 A norĩ wa'wa hã wanhimiromhuri zarina, ma tô oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za oto asiwi ĩwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're ĩromhuri mono na hã. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina

si, wa tô wa norĩ hã sena na wasina waihu'u ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. 5 E wa norĩ hã wasi'uihâ na wama waihu'u pese di ãne hã, Cristuhu wasu'uwẽ na wa te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hã. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwapawapto mono zéb zarina si, wama waihu'u pese di, ĩwasu'uwẽ na, wa te dama 're ĩromhuri mono zéb da hã, taha zarina, da te 're saze za'ra mono da. 6 Taha si ma tô te te 're wapawapto, te te dama ĩropisutuzép téb zarina, wa te dama 're romhuri wẽ mono da. E niha tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré, te wasu'u, ã hã. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzéb zarina 're ĩdanomro mono zép té, te wasu'u, ã hã. Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're danomro mono nherẽ, e taha zarina te za 're dasisõ'reptu za'ra, ropipa hawimhã. Mare di. Ni'wa hã te te sina uwaimrami waihu'u õ di, Mozésihi nhimi'ui'éré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã da te 're saze za'ra mono wapsi, te za Ĩpẽ'ẽzani hã te te 're da'anho'reptu ropipa hawi, rowẽ na ĩsiré 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto.

7-8 Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô tinhimiroti na rob'ui'éré, ẽtẽ tõmo baihâ na, Mozésihi ma, te te sõmri da. Rowa'a za'ẽtẽ na ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩtẽme wi, Mozésihi u hã. Tawamhã, Mozési hã ẽtẽ tõmo baihâ na rob'ui'éré te te mrami pari, Izarazéhé nhihudu norĩ u sa'a hawi apâ te te ĩtẽme ĩré si'ra za'ra wamhã, ĩ'ubu na hã rowa'a hã sa'ẽtẽ di. Sa'a hawi, morĩ ré, ĩ'ubu na rowa'a hã syry na sipari nherẽ, tawamhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã titõmo na te te 'madâ'â hâ waihu'u za'ra õ di, Mozési hã. E marĩ wa.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi wa, rowa'a hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ẽtẽ tõmo baihâ na rob'ui'éré hã, ĩsimirowa'a ré, Mozésı hã te te datẽme ãwisi nherẽ, wẽ nherẽ, taha si, da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, 're dasisõ'reptu waihu'u za'ra mono õ di. Ĩsimiroti 'rada hã wẽ nherẽ, taha nhipai u wẽ uptabi di, Ĩpẽ'ẽzani nhimi-pawaptobzé hã, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zéb da hã, rowẽ uptabi ãma hã. 9 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti 'rata na ẽtẽ tõmo baihâ na rob'ui'éré hã Mozésihi ma, te te ĩsõmri hã wẽ nherẽ, da te dasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'awẽ'õ. Tane nherẽ, te te dama ĩropisutuzép té hã taha si wẽ uptabi di. E marĩ wa. Taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te oto 're wa'awẽsãmri mono wa, duré taha zarina, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ wa, Wamama hã. 10 Duréihã Mozésı hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré ẽtẽ tõmo baihâi ré, te te si'rai wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, rowa'a na te ĩré mo, wẽ wa, ĩsimiroti hã. Tane nherẽ, rowa'a hã ma tô ai'utõ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si, wẽ uptabi di oto, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. 11 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã wẽ wa, ma tô Mozésihi hâiba na tirowa'a, ẽtẽ tõmo baihâ na rob'ui'éré hã te te mrami ré hã. Tane nherẽ, ãma ronomro hâ õ di, rowa'a na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si wẽ uptabi di, taha si 're si'utõrĩ waihu'u mono õ wa za, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u wẽ hã.

12 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã, niwamhã wawi 're si'utõrĩ za'ra mono dai

õ wa, wa taha umnhasi sina, wa te 're 'madâ'â u'âsi. Taha wa, wapahi ãna, wa tô wa te dama 're wasu'u u'âsi, ta hã. 13 Tawamhã Mozési hã ma tô 'rã ubu ré datẽme simasisi, ĩ'ubu na rowa'a hã tiwi ĩsi'utõrĩ na te te siwi waihu'u za'ra tõ da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Tanei õ di, wa norĩ hã. Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono wamhã, wanhiséb ãna, wa za tô wa te dama ãma 're rowasu'u za'ra, niwamhã dawi 're si'utõrĩ mono dai õ wa za. 14-15 Duréihã Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tô 'rãihatob za'ra. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're waihu'u za'ra mono õ di, niha te te sina tãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Ta hawim haré, te zahadu da'rã ubu ré 're ĩdahâimana za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩropisutu za'ra zéb 'rata na rob'ui'éré hã te te sima 're sõré u'âsi za'ra, rowahutuzéb ãma, ĩsimiroti 'rada hã te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te 're sõ'reptu za'ra mono da newa, ta norĩ hã. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã Cristuhu ãma 're nomro mono wapsi, te za da'rã ubu ãna 're ĩdahâimana za'ra mono ne 're hâimana za'ra, ta norĩ si. 16 Ni'wam norĩ hã Wanhib'apito wasu'uwẽ u 're sipizari za'ra mono wapsi, te za da'rã ubu ãna 're ĩdahâimana za'ra mono ne, 're hâimana u'âsi za'ra, ta norĩ ma si, oto waihu'u pese za'ra wa za. 17 Wanhib'apito si, wa te 're saze za'ra mono wamhã, Tipẽ'ẽzani ma, te za te te 're wa'apisutu, taha si te te 're wa'apawapto mono da, rowẽ na ãma 're wanomro mono da, marĩ na wasi'uihâ na wa te wasina tãma ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zém na, 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra mono tõ da, duré taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'anho'reptui mono da newa. 18 Wa norĩ hã

wasiré ĩsazei'wa norĩ hã da'rã ubu ãna ne, wa oto 're wahâimana za'ra. Taha wa, Wanhib'apito 're ĩmorĩ wẽ uptabi zé hã wama waihu'u pese za'ra di oto. Ĩpẽ'ẽzani te te 're ĩwa'apawapto mono zéb zarina, wa za oto 're ĩwanomro wẽ mono zém na, wa te wasima ãma 're sa'ẽtẽ za'ra, ĩsine ãma 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã.

4

Piza na zé'a 'manharĩ na romnhimiré'ézé wasu'u

1 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô tinhimizawi pese zéb zarina wapisutu, ĩsadawa wasu'u na wa te tãma 're romhuri mono da. Taha wa, wawi 're robzei'õ mono ãna, wa tô 're wahâimana u'âsi. 2 Ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, ma tô wawasédé hã wa'ãma sa'ra za'ra, wahâimana nhipese sina dawi 're wahâimana mono newa. Uburé marĩ hã pi'uriwi da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, wa tô wa te wasiwi 're awẽ'õ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, wa te dawi ãma 're 'wa'rutu mono õ di. Õhõ si, wa tô sõ'awi wa te dama 're wasu'u u'âsi, sena na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Ãhã zarina, te za 'râwi dapẽ'ẽ na da te 're wawaihu'u za'ra, wazadawa nhipese ãna, 're ĩwahâimana mono zém na hã. 3 Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te dama 're ĩwasu'u mono hã suwai haré te ni'wam norĩ wi 're hâimana zahadu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, za 're ĩnomro u'âsi mono norĩ wi. 4 Ta norĩ hã, Cristu te te 're saze za'ra mono õ wa, ma tô Wa'uburé hã ĩpo're'õ norĩ nhib'apito hã te te 're apo're nhito, tob'a ne 're hâimana za'ra mono da. Taha wa, Cristuhu wasu'uwẽ hã wẽ uptabi nherẽ, rob'uiwẽzém ne, te te dama 're rowa'a za'ra

mono nherẽ, te te 're waihu'u za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Cristu hã aiwa Timama ne 're morĩ wẽ uptabi nherẽ, ta norĩ hã te te siwi 're waihu'u za'ra mono õ di, sena na ĩwasu'uwẽ na hã. 5 Wa norĩ hã wa'ãma si 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da, duré wanhimiroti si 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da, wa te ãma aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono õ di. Zezu Cristuhu si, wa tô wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, uburé Wanhib'apito na 're waihu'u za'ra wa'aba mono da si. Taré, wa wa norĩ hã aima romhuri aba 'wa hã 're wahâimana. Zezusihi si 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mono zéb da si, wa tô wa norĩ hã wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa. 6 Duréihã ropoto na'rata hawimhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma tô tinha, ãne: "Ãhãna hã robra si 're asa'wari mono nherẽ, oto airowa'a na." Ãne te tinha. Tane ma tô duré wapẽ'ẽ 're, te te wama 're arowa'a oto, ĩsadawa wasu'u hã wa te oto ãma 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã. Cristu hã ma tô wama waihu'u za'ra, Ĩmama 're ĩmorĩ wẽ uptabi na hã.

7 Ãté ni'wa hã te za marĩ ĩwẽ uptabi hã ĩwa'âbâ za'ẽne hã piza na zé'a 'manharĩ 're tisẽ, piza ĩsipo'o pese wa, ĩ'manharĩ uwa wa. Tane duré, wa norĩ hã wahâiba nhib'uware nherẽ, wa marĩ ĩwẽ uptabi hã wa te dama 're wasu'u, tô Cristuhu wasu'uwẽ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ĩwaihu'u pese na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wawaihu'u pese newa, wa'ãma si, da te 're rosa'rata za'ra mono tõ da. 8 Wa norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã marĩ ahâ na wazada 're hâimana mono nherẽ, da te wa'ãma 're ai'uté waihu'u mono õ di. Duré da te dasiwi 're wa'ruiwapari mono wa, wa'rã 'remhã wama 're ro'wa'rutu mono nherẽ,

wasina 're wahâtâ'â mono wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di. 9 Wanhitob'ru norĩ hã te te wa'ãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra mono nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã niwa te te warẽme õ di. Ta norĩ hã te te siwi 're wa'ahâri mono nherẽ, wazô 're rob'é'é waihu'u mono õ di. 10-11 Da te dasiwi wapãrĩ da si, te da te wa'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra aré, Zezusi hã da te dasiwi ĩwĩrĩ ne da. Zezusihi wasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u mono wa, wa wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana. E marĩ te wasu'u tawamhã, da te wa'ãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi mono nherẽ, wasi'utõrĩ'õzé hã. Cristu hã dâ'â nherẽ, apâ ĩhâiwa'utuzé, te wasu'u, sena na ĩwaihu'u pese zéb da hã. 12 Taha wa, Cristuhu wasu'uwẽ na wa te dama 're rowasu'u mono wa, wa awẽ sidâpâsi wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana u'âsi. Taha zarina te za oto a norĩ wa'wa hã rowẽ na 're anomro u'âsi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré si.

13 Duréihã apito Dawi hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré: "'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa tô te ĩsina 're umnhasi, te te 're ĩpawapto mono da. Taha wa, ĩmreme ãna 're ĩhâimana waihu'u mono õ di. Wa tô te dama 're wasu'u u'âsi, ĩsimiroti hã tô sena wa." Ãne duréihã apito Dawihi nhimi'ui'éré, ĩbaihâ na hã. Tane duré wanhimirosa'rada hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're umnhasi pese mono wa, duré wa te 're sazei pese mono wa, wa ĩsadawa wasu'u na wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa. 14 Wanhib'apito Zezusihi hâiwa'utu'wa hã te za duré wahâiwa'utu, Zezusihi ãma si 're wahâimana mono wa. Tawamhã asiré wa'aba te za sitẽme wazaprõ, hâiwa u. Ãne hã wama waihu'u pese

za'ra di oto. 15 Wa norĩ hã ai'madâ'â sina za'ra
wa'aba, wa marĩ hã ahâ na wa te 're sépata.
Tawamhã Cristuhu wasu'uwẽ na daro mono bâ
wa te 're da'apawapto mono wamhã, 'Re ĩhâimana
u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina, da'ãma 're
ĩsiwãrĩ mono zé hã, wa za wa te dama ãma 're
aropé, da'ahâ uptabi na oto ĩré 're dahâimana za'ra
mono da. Taha zarina te za da'ahâ na ãma 're
dawata za'ra oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma hã,
tinhoprubzéb zarina, da'ãma 're siwãrĩ mono wa,
te te duré 're da'anho'reptui mono wa oto.

Datõmo na dama ĩ'madâ'â waihu'u'õ zô, da te 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

16 Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ
di, romhuri hã wa te aré 're ĩsahâri mono zéb da
hã. Mare di. Awẽ sidâpâsi wahâiba prédubzéb u,
wahâiba téb ré wanhiptetezé hã wawi 're si'ré u'âsi
mono nherẽ, wa wapẽ'ẽ 're apâ 're wanhiptete
u'âsi. Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono
õ di tô. 17 Ti'ab ré, wa za tô wa te 're robzépata
a'â. Tane nherẽ, ta hã wama wapure di. E marĩ
wa. Taha wa'rãmi, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono
hã ĩwẽ uptabi na duré ĩpire uptabi na te te wama
're wa'âbâ, ĩsi'utõrĩ'õ na hã. Ti'ab ré, wa te 're
robzépata za'ẽtẽ mono nherẽ, taha nhipai u wẽ
uptabi di za, ĩwẽ na te te wama ĩropisutu sirõmo
zé hã. 18 Uburé marĩ hã ti'ab ré, datõmo na da te
're ĩ'madâ'â za'ra mono si, si'utõrĩ pese di, ta hã.
Hâiwa ãma hã marĩ hã datõmo na da te 're ĩ'madâ'â
waihu'u za'ra mono õ si, 're si'utõrĩ waihu'u mono
õ di za. Te za 're hâimana u'âsi za'ra. Taha wa, ti'ab
ré datõmo na da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zô si, wa
te 're rob'ruiwapari mono õ di za. Datõmo na da te

're ĩ'madâ'â waihu'u za'ra mono õ zô si, wa za wa te 're rob'ruiwapari u'âsi, wa norĩ hã.

5

1 Wahâiba hã 'ri na, wa za oto ãma aima simiré'é za'ra wa'wa. A'ubuni wi 're dazâmorĩ mono ré hã, romhâ 'manharĩ na 'ri hã ĩwa 're dasi'ubumroi hutu mono ré, te za dasisa'u da te dasiwi 're 'ri nhamra. Tane duré, wa norĩ hã. Ti'ai ãma 're wahâimana hutu za'ra mono ré, te za wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ za'ra. 'Ri ĩwẽ uptabi hã dama 're simasam hâ mono da, te za duré ĩwẽ na da te dasima 're 'ri za'ra. Tane te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wahâiba té hã te te wama 're ab'manharĩ, ĩwẽ uptabi hã, hâiwa ãma za wawi 're ĩsi'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ hã, taha ré si oto ĩ'rata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. Ãne hã wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norĩ ma hã. 2 Ti'ai ãma wahâiba ré ré, wa wa te sô 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra, hâiwa ãma wahâiba ĩtém na za oto 're ĩwahâimana za'ra mono zéb zô, ãme ti'ai ãma da'uza ĩhâ tém na 're dasi'uza za'ra mono da, da te sô 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono ne. 3 Ai'uréiwi 're danomro mono wa, dama 're ĩdanhiséb za'ra mono ne, hâiwa ãma hã wahâiba ãna 're wahâimana za'ra mono õ di za. Wahâiba téb ré si, wa za tô 're wahâimana u'âsi za'ra. 4 Ti'ai ãma wahâiba ré u'âsi 're wahâimana za'ra mono õ di za. Ti'ab ré, wa 're wawab'ẽtẽ u'âsi za'ra, wa te 're robzépata za'ẽtẽ za'ra mono wa, wahâiba na hã. E tawamhã wa za wa te wasima 're rosa'rata za'ra, 're wadâ'â su'u za'ra mono da, wahâiba zô 're rob'é'é za'ra mono hâ. Mare di. Ãne na hã wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono õ di za, wa norĩ hã. Tane nherẽ, wa za tô sô 're watob'uzu u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono hã wahâiba ĩtém na ĩsi'utõrĩ waihu'u'õ na, za te te wama ãma 're ĩ'azaprĩ mono zéb zô. Ãne wamhã, ti'ab ré aré wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ za'ra mono da nherẽ, wa za taha wa'rãmi ĩsi'utõrĩ'õ ré 're wahâimana u'âsi za'ra. 5 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô te te wama 're apisutu siro, ãne hã. Tipẽ'ẽzani hã ma tô te te wama 're anhomri, sena na wahâiba ĩté hã za te te wama 're ĩ'anhomri mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da.

6 Taha wa, wa za 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina 're wahâimana za'ra a'â, wato sina. Wahâiba hã ti'ab ré, za wawi 're ĩsi'utõrĩ za'ra mono ré, 're wanomro mono wa, wa a'â hâiwa ãma Wanhib'apito 're ĩsãmra mono zém nhiti 're wahâimana za'ra, za 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zém nhiti zama. 7 Wa norĩ hã, uburé marĩ hã hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te wama 're ĩ'anhomri mono hã, ti'ab ré watõmo na romhâ ré, wa te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, 're wahâimana za'ra mono õ di. Uburé te te sima wa'ãma 're ĩ'aropisutu mono zém na, wa te 're ĩsaze za'ra mono zéb zarina si, wa ãma 're wahâimana za'ra, watõmo na wa te wasisõwa 're 'madâ'â za'ra mono õ nherẽ, romhâ ré. 8 Wa norĩ hã wato sina, wa oto 're wahâimana u'âsi za'ra. E marĩ wa. Ti'ab ré, wahâiba hã wawi 're si'utõrĩ pese za'ra mono nherẽ, wẽ uptabi di za, taha nhowa're're, hâiwa ãma Wanhib'apito 'rata 're ĩwahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. 9 Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 're ĩwahâimana za'ra mono zém na, wa'ãma 're toi u'âsi mono da si, wa za 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra, ti'ai ãma wahâiba ĩ'ratare ré, duré hâiwa ãma wahâiba ĩtéb ré. 10 E marĩ wa, wa za ãhã zô si, wa te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra, ti'ab ré hã. Niwapsi, wa za tô uburé Cristuhu nho're aimasam

ni, te te wa'awaihu'u da, wahâimana wẽ na, duré wahâimana wasété na zama. Tame te za oto niha te te wama 're arowairébé, ti'ai ãma uburé marĩ, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina, ĩwẽ na, duré ĩwasété na zama.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsiwadi mono zé wasu'u

11 Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wa tô Wanhib'apito hã wa te wasiwi 're wazéb za'ra. Taha zarina, wa tô duré wa te 're da-pawaptob za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u si, 're dasipizari za'ra mono da. Wa norĩ hã marĩ zô si, wa te 're dapawaptob za'ra mono õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wawaihu'u pese za'ra di, uburé 're ĩwahâimana za'ra mono zém na hã. Taha wa, ĩwẽ si, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã, tãma waihu'u pese di duré. Ãne na hã sena na aipẽ'ẽ 're, ãté aima waihu'u pese za'ra wa'aba di duré. 12-13 Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hâimanazéb uwaibaba, danho'a dama 're hâimana za'ra mono wẽ te, te sina 're wata za'ra. Ta norĩ hã ma tô wanhimiromhuri hã te te 're 'madâ'â za'ra. Tane nherẽ, wapẽ'ẽ 're wanhimirosa'rada hã, ta norĩ hã te te wawi 're waihu'u za'ra mono õ di. Taha wa, te ta norĩ hã te te dama wa'ãma 're romnomri za'ra, ãne: “Paru norĩ hã simiza'rese ãna, te 're hâimana za'ra. Ma tô duré 'rãihaiwamnarĩ za'ra.” Wẽ di tô. Tane nherẽ, wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wa za tô wa te 're romhuri u'âsi za'ra, wanhimiromhuri na ãma 're wawata za'ra mono da. Ta norĩ hã te duré ãne te te wa'ãma dama 're romnomri za'ra: “Paru norĩ hã te simirosa'rata nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra, ĩsimiroti hã sena newa, da te ãma 're saze za'ra mono da.” Wẽ di tô. Wa'ãma romnomri wasété nherẽ, wa tô

wa te aima 're romhuri u'âsi za'ra wa'wa, wan-
himi'ẽ na. E wasina 're wawata za'ra mono da,
wa ãne hã aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare
di. Dama 're wawasu'u wẽ za'ra wa'aba mono
da, wa ãne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni,
'râwi wanhimirosa'rada ĩwẽ hã da te wa'ãma 're
ĩwaihu'u za'ra mono da si, ĩré 're ĩwahâimana za'ra
mono hã 'râwi. 14 Cristu hã te te 're wa'azawi
pese mono wa, wa wanhimi'ẽ na, wa te tãma 're
romhuri za'ra, da'ãma. Wa norĩ hã wasima si, 'râwi
're wasi'madâ'â za'ra mono õ di za. Dawasété
wa'âbâzéb da, ma tô Cristu hã uburé dazada dârâ
da'upana, dawasété wi 'râwi 're dasiwa'âbâ za'ra
mono da, dasi'uihâ na dasisada 're dadâ'â waihu'u
za'ra mono õ wa. 15 Ãma 're ĩnomro té mono norĩ
hã, sima si ãma 're hâimana za'ra mono tõ da, ma
tô dazada dârâ, Cristu hã. Taha zarina, te za
sada ĩdâ'â za'ra ma si 're hâimana za'ra, duré sada
ĩhâiwa'utu za'ra ma si, Cristuhu ma si.

16 Ãne wa, ti'ai ãma ĩsazei'õ'wa norĩ
nhimirosa'rata zarina, wa te da'ãma 're rosa'rata
za'ra mono õ di za oto, 're ĩdahâimana za'ra
mono zém na hã. Wa hã bété. Ĩsazei'õ'wa norĩ
nhimirosa'rata zarina, wa tô te 're rosa'rata aré,
Cristu 're ĩhâimana mono zém na hã, taré newa.
Tane nherẽ, taha zarina, te ãma 're rosa'rata mono
õ di oto, wa hã. 17 Ni'wam norĩ hã Cristu te te
're saze za'ra mono wa, simisutu tihâiba na sina
're sitob za'ra mono wamhã, 're ĩdapoto téb za'ra
mono zéb ré si, te za oto 're hâimana za'ra. Taha
wa, te za 're ĩnomro 'rata mono zé hã tãma 're
si'utõrĩ za'ra. Tâibâ za oto. Taha wa'rãmi, te za oto
're ĩdahâimana téb za'ra mono zém na si 're hâimana
za'ra, ĩwẽ na si. 18 Ãne hã ma tô ĩwẽ si te te wama
're ab'manharĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ãma 're

ĩwanomro mono zép téb da hã. Ĩsitob'ru na, wa tô aré tãma 're wahâimana za'ra. Tane nherẽ, Cristuhu dâ'âzém na, ma tô wa'ãma 're siwadi za'ra oto. Wa norĩ hã dama ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô duré wama pisutu za'ra, wa te da'ãma 're ĩromhuri za'ra mono zéb da hã, taha zarina, da'ãma zama 're siwadi mono da duré, wasine. 19 Cristuhu dâ'âzém na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsiwadi mono zé wasu'u na, wa wa te dama 're rowasu'u za'ra, dawasété na oto da'ãma 're ĩpo're pu'u mono õ zéb zarina hã. Ma tô oto wama pisutu za'ra, ãne na, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da.

20 Taha wa, ma tô Cristu hã datẽme wazatõrĩ za'ra, ĩsadawa para, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Ãne, wa wa te dama 're roti pese za'ra, Cristuhu nhisi na: "Ma'ãpé, 'râwi asi'madâ'â za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ai'ãma siwadi za'ra wa'aba da oto." Ãne na ma tô wa'u'âbâ te te dama 're aroti pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. 21 Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô wasété ãna 're hâimana u'âsi. Tiwasédé hã te te 'manharĩ õ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô uburé wawasédé, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na hâiba wati'i, wa'upana za'ra, Cristuhu ãma 're wanomro mono wa, te te oto 're ĩwa'awẽsãmri mono zéb da hã.

6

1 Wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré, wa te tãma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ hã, wa za oto aima ãma roti pese za'ra wa'aba ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô tinhimizawi pese zéb zarina, aima 're sõprub za'ra wa'wa, ĩwẽ na hã. Taha wa, ĩsazei'wa na taré dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono

zém na, te za asa ĩwa'rãmi asina tãma 're ĩ'uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. 2 Duréihã Iza'iza hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré, ãne:

“Ai'ãma ĩ̱pẽ'ẽzézéb da, bâdâ te ĩ̱sima ĩpisutuzém na,
wa tô aiwapa. Te ĩ'asõ'reptuzéb da, bâdâ hã
ĩwa waptã'ã wamhã, wa tô aipawapto tô.”

Ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã. Ma'ãpé, ĩ̱wapari pese za'ra wa'aba. Bâdâ ma tô oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã asi'uihâ na asima tiwi waptẽrẽ za'ra wa'aba da, duré te te asõ'reptu za'ra wa'aba da.

3 Wa norĩ hã wa 're wasi'madâ'â za'ra 'râwi, 're ĩwanomro wẽ mono zô, ni'wam norĩ hã wahâimanazém na te te 're wa'madâ'â za'ra mono wa, taha zarina, tiwasété na oto 're si'marõpãrĩ za'ra mono tõ da, Cristuhu wasu'uwẽ hã duré te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono tõ da. Wa te dama 're ĩromhuri za'ra mono zé hã, da te dasiwi 're wẽ'õ za'ra mono tõ da, wa ãne na 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra, wa norĩ hã. 4 A norĩ wa'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wa te 're ĩromhuri za'ra mono zém na si, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba da, wa uburé marĩ hã wẽ na wa te 're 'manharĩ za'ra. E niha tawamhã, 're ĩwahâimana za'ra mono zé hã. Uburé marĩ na, wa te 're robzépata za'ra mono nherẽ, duré rowasédé hã wazada 're wairébé u'âsi mono nherẽ, wa wanhiptete sina ãma 're wanomro u'âsi, wa te 're sazei'õ utõrĩ za'ra mono ãna. 5 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa oto 're wahâimana za'ra mono wa, ma tô da te dasiwi 're wahâ za'ra. Ma tô duré nasi dasiwi wanheme ni, dazazéb 're. Wazada 're dahâimana wasété za'ra mono wa, te da te wawi 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra, Wanhib'apito,

wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono ré hã. Wanhimiromhuri na, wa dama 're wasiwasutu za'ẽtẽ u'âsi za'ra, Wanhib'apito wasu'uwẽ na hã. Ãne wamhã, wanhotõ ãna ma tô duré wa'ãma 're awẽ za'ra, nimahã mara na hã. Wasai ãna, wa duré nimahã bâtâ na hã 're wasi'ubumro. 6 Ãne na, wa te 're robzépata za'ra mono nherẽ, wa tô 're wanomro wẽ u'âsi. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirowaihu'u si, wa tô oto wa te 're waihu'u pese za'ra. Taha wa, wawara sina dazada 're wazahi za'ra mono õ di oto. Wanhimizawi pese na si, wa oto 're wahâimana za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzéb zarina si, wa duré wa te dama 're romhuri za'ra. Wazadawa nhipese ãna, wa sena na si, wa te 're dazawi pese za'ra. Ãne zarina, te za asiwi ĩwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're ĩwahâimana za'ra mono na hã. 7 Ĩwasu'uwẽ hã wa tô, tô sena wa te dama 're wasu'u za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese zarina si, wa tô ãne na wa te dama 're romhuri za'ra. 'Re ĩwanomro wẽ mono zém na si, wa tô wanhitob'ru norĩ da, 're wahâimana za'ra, ta norĩ ãma, wa te 're ai'uté za'ra mono da. Taha na, wa duré ta norĩ ãma 're wasimanawawi u'âsi za'ra, wanhitob'ru norĩ ãma hã. 8 Ãne na te za tô asiwi ĩwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're ĩwahâimana za'ra mono na hã. Taha wa, te ni'wam norĩ hã 're ĩwanomro wẽ mono zém na te te wa'ãma 're rosa'rata za'ra. Te te duré dama 're wawasu'u wẽ za'ra. Tane nherẽ, te ni'wam norĩ hã te te wa'ãma 're wasété za'ra taré. Te duré te te dama 're wawasu'u wasété za'ra. Sena na dama 're wasiwasu'u u'âsi za'ra mono nherẽ, te wazadawa nhipe hã te te wa'ãma

're sa'ra u'âsi. 9 Wa norĩ hã daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ ma, wawaihu'u pese za'ra nherẽ, te ni'wam norĩ hã taré na si te te wa'ãma 're rosa'rata za'ra. Wa te wasina 're romnhimimnhasi u'âsi za'ra mono wa, aré 're wadâ'â za'ra mono da nherẽ, wa zahadu wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra. Da te 're wahâ za'ra mono nherẽ, da te dasiwi wa'uprosi waihu'u õ di. 10 Nimahã bâtâ na, da te dasina 're wapẽ'ẽzé zani za'ra mono nherẽ, wa watoi u'âsi 're wahâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si. Duré wanhibrob'õ na 're wahâimana za'ra mono nherẽ, wa wa te 're dapawaptob za'ra, ĩwasu'uwẽ na si, danhibro pese ne, rowẽ na 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré. Wa norĩ hã wanhimarĩ õ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, uburé te te wama 're ĩ'anhomri mono ré si, wa oto 're wanomro, ĩwẽ uptabi ré si.

11-12 Corĩtu ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, sõ'awi wa tô aima 're wasiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩwahâimana za'ra mono zém na hã. Aiwi 're wasi'udâ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Wanhimizawizém na, wa te duré 're ai'mararé za'ra wa'aba mono õ di. A norĩ wa'aba si te asimizawizém na 're ĩwa'mararé za'ra wa'aba mo. 13 Taha wa, ĩra ne oto ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, wa za ãne na aima roti za'ra wa'wa, asawi pese za'ra wa'aba sina: Ma'ãpé, aipẽ'ẽ na asiwi 're wazawi pese za'ra wa'aba mono, wa norĩ hã wapẽ'ẽ na, wa te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne.

Aiwab õ na 're ĩdahâimana za'ra mono zé wasu'u

14 Cristuhu zazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ĩsazei'õ'wa norĩ hâimanazém na, ĩsu 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za oto. Rowa'a na 're ĩdanomro wẽ mono zé

hã, duré robra na 're ĩdanomro wasété mono zé hã, e aiwa bâ. Mare di. Aiwab õ di. Taha wa, ĩsazei'õ'wa norĩ siré, 'râwi 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za tô. Tô'ã. 15 Cristu hã bété. E Satanasihi me, te siré 're hâimana zahuré, aiwa. E tinhimirosa'rata na te duré 're sisaze zahuré, 're siwẽ'õ zahuré mono ãna. Mare di. Tane duré, ĩsazei'wa norĩ hã aiwa 're hâimana za'ra mono õ di, ĩsazei'õ'wa norĩ me hã. Ãne hã baba uptabi di, wama hã. 16 Romhâiba 'manharĩ hã ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, e 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb 're, te aré da te 're sa'ra, 'ri 'rãihâ wa. Mare di. E marĩ wa. Aiwab õ wa, dama hã. Tane duré, wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩwata za'ra mono õ norĩ siré, 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wapẽ'ẽ 're, wa'ãma 're sõrõwa za'ra mono wa oto. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa ne, wa oto 're wahâimana za'ra wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, 'ri 'rãihâ wam ne, wapẽ'ẽ 're, 're sãmra mono wa oto. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ĩmreme na rob'ui'éré za'ra, romhâ ré ĩsib'a'uwẽ norĩ ãma hã, ãne:

“Ĩ̲nhib'a'uwẽ norĩ siré, wa za oto 're ĩ̲hâimana u'âsi za'ra, 'râwi ĩ'rata. Wa za ĩsiré 're ĩ̲morĩ u'âsi za'ra.

Ĩsib'apito, wa za oto tãma 're ĩ̲hâimana za'ra.

Tawamhã ĩ̲nhib'a'uwẽ te za duré ĩ̲ma 're hâimana za'ra.”

17 Ãne duré Danhib'apito mreme na rob'ui'éré wasu'u amo hã:

“Dapo're ãna 're ĩdanomro mono norĩ hã, te za oto asiwi 're ĩrẽme za'ra wa'aba mo, ta norĩ hâimana wasété zém nhiti, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Dapo're'õ norĩ hã uburé marĩ hã te te siwi 're
ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, tiwi 're
upi zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto.
Tawapsi, wa za oto ĩsitẽme te 're aiwaibui
wẽ wa'wa.
18 Tawapsi, wa za duré Aimama 'wa hã aima 're
ĩhâimana za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'ra te za
oto ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mo."
Ãne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã danhipai u
ĩsiptete uptabi hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, ropisutu
siro.

7

1 Ĩsisãnawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba
norĩ hã, ãne hã uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono te
te wama 're ĩ'aropisutu mono zé hã, oto wama 're
hâimana za'ra mono wa, uburé marĩ ĩwasété wi, wa
za 're wasi'madâ'â pese za'ra, ãma 're wasihâiba
wasété za'ra mono tõ da, duré 'râwi wapẽ'ẽ 're,
ãma 're wasiwasété za'ra mono tõ da. Taha wa,
'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wa za wa te wasiwi 're
wazé pese za'ra. Wa za duré tãma 're wasisõmri
u'âsi za'ra, ãma 're wanomro wẽ u'âsi mono da.

Paru hã dama 're ĩtoi u'âsi mono zé wasu'u

2 Ma'ãpé, asiwi 're wazawi wẽ za'ra wa'aba
mono, apâ 're wawaibui wẽ wa'aba mono
da. Ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra
wa'aba mono nherẽ, ma tô wawasédé hã wa'ãma
sa'ra. Tane nherẽ, asiré wa te aima romhuri
za'ra wa'aba ré hã, marĩ ĩwasédé hã wa te
aima 'manharĩ za'ra wa'aba õ di, nimahã na
hã. Duré wanhimiromhuri zarina, aihâimana
wasété na asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba õ di 'râwi.
Duré rob'uiprazéb zô, marĩ hã taré, wa te aima

'manharĩ nhipese za'ra wa'aba õ di. Mare uptabi di. 3 E aiwasédé hã te ai'ãma sa'ra wa'aba da, wa ãne ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Ãne da hãi õ di. A norĩ wa'wa hã wama asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, niha wama 're romhâimana za'ra mono wa, 're wadâ'â za'ra mono da nherẽ, wama 're rowẽ za'ra mono di za. Ãne na, wa tô aima wasiwasu'u pari za'ra wa'aba ni. 4 A norĩ wa'wa hã ĩ̱ma ai'umnhasi za'ra wa'aba di oto. Wa aima 're ĩ̱toi u'âsi za'ra wa'wa. Aiwasu'u wẽ wa'aba na, ma tô asina ĩ̱ma 're ĩrowẽ zani za'ra wa'aba mo. Rowasédé hã wazada 're wairébé u'âsi mono nherẽ, wa ĩ̱toi uptabi na 're ĩ̱hâimana u'âsi.

5 Masédoniza u, we wasimasisi wamhã, wa te ãma ãpusi waihu'u õ di. Ãmemhã wazada hã ro'wa'rutu uptabi di, da'ahâ na wazada dahâimana za'ra wa. Duré ai'ãma wahâtâ'â za'ẽtẽ za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Wanhib'apito wasu'uwẽ nhiti, aipizari za'ra wa'aba õ'umnhasite. 6 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, taha si dapẽ'ẽ nomri'wa hã te 're hâimana, dawi 're robzei'õ za'ra mono nherẽ. Ta hã ma tô wapẽ'ẽ hi, Titu hã aihawi wa'aba, ni-mosi wei watẽme wisi wa. 7 E tawamhã, Titu wei watẽme ĩwisizém na si, ma tô wapẽ hã ĩ're wama da'wa. Mare di. Taha na si õ di. Aiwasu'u wẽ wa'aba na zama, ma tô wapẽ hã ĩ're wama da'wa, duré Titu hã asiwi ĩpẽ'ẽ hiri aba na aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba na zama. Ta hã Titu hã ma tô wama aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa, ãne: "Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa norĩ hã te sima aiwẽ za'ra, 'râwi te te duré asabu za'ra da, tãma asawi uptabi za'ra wa. Ta norĩ hã ma tô duré 'râwi sina tipẽ'ẽzé za'ra, marĩ hã ĩwasétére hã te te siwi ĩ'manharĩ za'ra zém na hã. Te duré sima aiwẽ za'ra,

te te siwi ai'upari wẽ za'ra da, asitob'ru norĩ wi.”
Ãne na ma tô wama aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa, Titu
hã. Taha wa, aima ĩtoi uptabi za'ra wa'aba di,
ãhãna hã.

8 Rob'ui'éré te aima ĩsõmri 'rata za'ra wa'wa hã
sõré za'ra wa'aba wamhã, ma tô aiwi tirobzei'õ
pese za'ra wa'wa, te ãma aima ĩnharĩ za'ra wa'aba
zém na hã. Taha wa, wa tô wa hã ĩsiwi ãma
robzei'õ, te aiwi ãma ĩrobzei'õ za'ra wa'aba zém na
hã. Tane nherẽ, te ãma ĩsiwi robzei'õ na sahu õ
di oto. E marĩ wa. Te aiwi ãma ĩrobzei'õ za'ra
wa'aba zém na, ãma aihâimana za'ra wa'aba õ wa
oto. 9 Taha wa, wa hã ĩtoi uptabi di, ãhãna hã. E
ĩnhimi'ui'éré na te aiwi robzei'õ pese za'ra wa'aba
wa, wa ĩto sina ĩhâimana. Mare di. Aiwi ĩrobzei'õ
pese za'ra wa'aba zéb zarina, aiwasété wi aipizari
za'ra wa'aba wa, wa ĩto sina ĩhâimana. 'Re ĩhâimana
u'âsi mono te te aima ĩwẽ za'ra wa'aba zéb zarina
si, ma tô aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. Taha wa,
wa hã marĩ ĩwasédé hã te ãma aima 'manharĩ za'ra
wa'aba õ di, ĩnhimi'ui'éré na te ãma aima ĩnharĩ
za'ra wa'aba zém na hã. 10 Ĩsazei'õ'wa norĩ hã 're
ĩnomro wasété mono zéb zarina, robzei'õ u'âsi 're
hâimana za'ra mono wa, te ta norĩ hã dâ'â u'âsi
ne 're hâimana za'ra, tipẽ'ẽ 're. Tane nherẽ, 'Re
ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩ'apisutu mono
zéb zarina si, dawi 're robzei'õ pese za'ra mono
wamhã, tawapsi te za dawasété wi 're dasipizari
za'ra. Taha zarina si, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi
mono hã te te 're da'anho'reptu. Ãne wamhã, 're
ĩdahâimana wasété za'ra mono zém na 're dasiwẽ'õ
za'ra mono õ di za oto. 11 Ma'ãpé, ãne na ãma
asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono
te te sima aiwẽ za'ra wa'aba zéb zarina, aiwi

ĩrobzei'õ pese za'ra wa'aba zém na hã. Taha zarina, ma tô oto asiwaihu'u za'ra wa'wa, uburé ĩwasédé hã 'râwi asiwi wẽ'õ pese za'ra wa'aba da. Taha wa, ma tô oto asima ĩwẽ uptabi za'ra wa'wa, aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na ĩ̱ma asiwasu'u za'ra wa'aba da, apâ asima ropese za'ra wa'aba da. Ma tô duré asiwẽ'õ pese za'ra wa'wa, aiwasédé hã aima ĩhâimana za'ra wa'aba zém na hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimihâzém na, ĩsadawa para ĩ̱mreme na te aihâ za'ra wa'aba õ'umnhasite, ma tô ĩ̱ma aipahi za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ma tô asima ĩ̱wẽ za'ra wa'wa oto, apâ ãma atẽme ĩ̱morĩ aba da, wasisabu su'u za'ra da. Ĩ'uwaibaba na si, niha ãma rosa'rata za'ra wa'aba da, ma tô asi'madâ'â za'ra wa'wa, aibâ hã tiwasédé te te ĩ'manharĩzém na hã asiwi wẽ'õ za'ra wa'aba da. Taha wa, aiwasédé hã ãma 'manharĩ za'ra wa'aba õ di. Ãne, wa tô ãma aiwaihu'u za'ra wa'wa.

12 Taha wa, e taré aibâ hã tiwasédé te te da'ãma ĩ'manharĩ ãma, ĩ̱pẽ'ẽzé wa, wa tô ãne na ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha hâiba na te ãma aima nharĩ za'ra wa'aba da. Mare di. Duré e taré aibâ hã te pawaptob da, wa tô ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, ãne na hã. Mare di. A norĩ wa'wa hã aima wazawi pese za'ra wa'aba wa, ĩ̱nhimiroti hã 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a 'râwi asiwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tô ãne na hã ãma aima rob'ui'éré 'rata za'ra wa'wa. 13 Ãne hã wa te ai'ãma waihu'u za'ra wa'aba wa, ma tô apâ wapẽ hã ĩ're wama da'wa. Tane nherẽ, taha zarina si õ di, aima wato za'ra wa'aba zé hã. Titu hã we watẽme wisi wamhã, ma tô wama aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa. Ai'rata sãmra aba ré hã, ma tô, u, asiwi ĩpẽ'ẽ hiri 'wa, asiwi

ĩpawapto wẽ wa'aba zém na hã. Ãne wa, ma tô, to sina we watẽme wi, aihawi wa'aba hã. Ãne wa, wa duré wa norĩ hã watoi uptabi na wahâimana, ĩsabâdâ hã. 14 Titu hã ãma atẽme morĩ aba õ ré, wa tô tãma aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa, ĩsõwa, te te aiwaihu'u sirõmo za'ra wa'aba da. Taha wa, taré te ãma tãma ai'umnhasi baba za'ra wa'aba õ di, ĩsõwamhã. Wa norĩ hã wazadawa nhipese ãna, wa tô wanhimirowasu'u wẽ na si, wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa, tô sena na ãma 're ĩwawaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha zarina, Tituhu ma, wa te ĩ'aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba zém na hã, tô sena na te za taha zarina si oto da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, a norĩ wa'wa hã. 15 Titu hã ai'rata sãmra aba ré, ma tô ĩsimiroti hã asiwi ĩwapari pese za'ra wa'wa. Ma tô duré asina aihâtâ'â za'ra wa'aba nherẽ, asiwi ĩ'âri wẽ wa'wa, marĩ na tãma ãma asina uwaimrami za'ra wa'aba õ wa, te te siwi aiwẽ'õ za'ra wa'aba õ'umnhasite. Taha wa, tãma asawi pese za'ra wa'aba di, ãne na ai'ãma po're si'âri za'ra wa'aba õ wa. 16 Taha wa, wa hã duré, aima ĩto za'ẽtẽ za'ra wa'aba di. E marĩ wa. Ĩma ai'umnhasi za'ra wa'aba wa, ãne na hã oto.

8

Ĩsibrob'õ norĩ ma, 're ĩdanhoprub za'ẽtẽ za'ra mono zé wasu'u

1 Wasisãnawã norĩ, wa wasima aiwẽ za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina, ĩsazei'wa norĩ ma, 're ĩsõpru mono zé wasu'u hã, waihu'u za'ra wa'aba da, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma rowahutu u, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, 're ĩsõpru mono zé wasu'u hã. 2 Ta norĩ hã da te ãma 're ĩrowasété za'ra

mono na, te te 're robzépata za'ẽtẽ za'ra mono nherẽ, duré sibrob ãna 're hâimana za'ra mono nherẽ, ma tô to sina, dama tinhoprub za'ẽtẽ za'ra, tite rob'uiprazém na hã. 3-4 Marĩ hã sa hâimana za'ra õ nherẽ, ma tô sa'ẽtẽ na dama sõmri za'ra, tinhoprubzém na te te ãma dazawi za'ra da. Si'uihâ na ma tô sima pisutu za'ra, ãne na wa te ãma saze za'ra wa, Zeruzarẽ ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ te te siwi ãma pawaptob za'ra da, te te sima ĩwẽ uptabi za'ra zéb zarina. Taha wa, wẽ di ãne hã, dama ãma ĩsõprub za'ra zé hã, Masédoniza ãma ĩsazei'wa norĩ nhoprubzé hã. 5 Wa norĩ hã ãne zô, wanhimipari õ nherẽ, ma tô Wanhib'apito ma uimrehẽne sisõmri za'ra ta norĩ hã, taha ma si 're hâimana za'ra mono da. Taha zarina, ma tô duré wama sisõmri za'ra, te te wapawaptob za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩpisutu za'ra zéb zarina hã. 6 Titu hã ãma atẽme morĩ 'rata aba wamhã, ma tô rob'uiprazé ubumro na sãna'rata, asõprub za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, wa tô tãma roti pese ni, duré ãma atẽme morĩ aba wamhã, rob'uiprazé ubumro na te te ãma sizusi da, romhuri hã wẽ uptabi na te te uprosi da. 7 A norĩ wa'wa hã te Cristu hã aima umnhasi za'ra wa'aba wa, ãma 're ĩsasõmri pese za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, te aimreme wẽ na dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ĩsimiroti hã ma tô duré 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, asimi'ẽ na te 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te duré asiwi 're ĩwazawi pese za'ra wa'aba mo. Ãne hã aima sa'ẽtẽ uptabi za'ra wa'aba di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, te za

sa'ẽtẽ na dama asõprub za'ra wa'wa duré.

8 Ãne hã wa hã te ãma aima 'ru za'ra wa'aba õ di. Taré wa aima ãma roti za'ra wa'wa, ĩnhimiroti zarina, 'manharĩ za'ra wa'aba wamhã, 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mono zém na, sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Masédoniza ãma ĩsazei'wa norĩ hã simi'ẽ na te te 're ĩdapawaptob za'ra mono ne zô pé, wa ãne na taré ãma aipibu za'ra wa'wa. 9 Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese zé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Ta hã Timama siré robze na 're hâimana u'âsi mono nherẽ, ma tô hâiwa ãma tihâimanazé hã we tirẽ a'â, ti'ai ãma si'a'uwẽ da, te te a'â dame 're robzépata mono da. Asada za'ra wa'aba, ma tô dawazari si'a'uwẽ, taha zarina, a norĩ wa'aba zama 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're asimroi u'âsi aba mono da, hâiwa ãma hã. Taha wa, Wanhib'apito hã sisawi ãna 're ĩhâimana mono ne, te za asisawi ãna dama asõprub za'ra wa'wa, ate rob'uiprazé wa'aba na hã.

10-11 Ĩnhimirosa'rada hã wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, rob'uiprazé asiwi ĩ'ubumroi wa'aba zém na hã. Wahub 'rata na ma tô dawana asima ĩpisutu za'ra wa'wa, rob'uiprazé hã asiwi ĩ'rã'õtõ aba zéb da hã. Dawana ma tô duré rob'uiprazé ubumro na ãma ĩsãna'rata za'ra wa'wa. Taha wa, ma'ãpé asiwi uprosi wẽ wa'aba, rob'uiprazé ubumro hã. Ato sina, ãma asisaze za'ra wa'aba ne, te za oto ãhãna hã ãma ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa duré, rob'uiprazém na hã, aihâiba mono bâ aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, niha wamhã, ĩsa'ẽtẽ zarina, niha wamhã, ĩsyry zarina. 12 Ato sina, ãma asõprub za'ra wa'aba wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za asõprubzém na

aiwẽsãmri za'ra wa'wa. Asimarĩ aba õ wa, tô syry na ĩsõmri za'ra wa'aba zéb zarina, te za duré ãma aiwẽsãmri za'ra wa'wa, ato sina ãma asõprub za'ra wa'aba wa.
13-14 E a norĩ wa'aba si, sa'ẽtẽ na ĩsõmri za'ra wa'aba na, da'upana ãma robzépata za'ra wa'aba da, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa. Mare di. Taré ãhãna hã sa'ẽtẽ na aima hâimana za'ra wa'aba wa, te za ãma ĩpawaptob za'ra wa'wa, Zeruzarẽ ãma ĩsazei'wa norĩ hã, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono wa. Tawamhã, nimahã na marĩ zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, te za duré ta norĩ hã marĩ na te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, asa, sa'ẽtẽ na tãma hâimana za'ra wamhã. Ãne wamhã, aiwa te za asõprubzém na asima ãma 're ĩwa'rãmi za'ra wa'aba mo. 15 Duréihã Mozési ma tô ãne na ãma rob'ui'éré, Izarazéhé nhihudu norĩ hã a'ubuni wi simizahâri mono sidâpâsi, mana na dasazém nhisi hã te te siwi ĩ'ubumroi mono na hã:
“Ni'wam norĩ hã sa'ẽtẽ uptabi na te te sima ubumro za'ra mono nherẽ, tãma si'atarẽme za'ra mono õ di, tisiré norĩ hã te te ãma pawaptob za'ra mono wa. Taha wa, ni'wam norĩ hã syry na te te sima ubumro za'ra nherẽ, ta norĩ wi tiwi sô rowaptâ'â za'ra õ di, ĩsazéb zô hã.”
Ãne duréihã ãhã wasu'u na, Mozési te te ãma ĩrob'ui'érézé hã, ĩbaihâ na hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za 're asipawapto pese za'ra wa'aba mo, aiwa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

Titu hã to sina datẽme ĩmorĩzé wasu'u

16 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô Tituhu ma pisutu, tãma asawi pese za'ra wa'aba zéb zarina, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa norĩ hã

wa te duré 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Taha wa, wa ãma wawata ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma hã, tô sena wa, õ hã. 17 Tawamhã õne haré ma tô Titu hã sina wazaze, ãma atẽme ĩmorĩ aba zém na da hã. Taha wa, si'uihâ na te te ãma sima ĩrowẽzéb zarina, to sina te za tô ãma atẽme timorĩ za'ra wa'wa ãhãna hã, atẽme za'ra wa'aba. 18 Wasisãnawã hã wa za duré ĩsiré ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'aba ni, aibâ hã. Ãme ĩsazei'wa norĩ hã ma tô te te sima 're wasu'u wẽ za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ na simiromhuri wẽ uptabi wa, ta hã. 19 Duré dama simiromhuri wẽ uptabi wa, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã siwi pisutu, Zeruzarẽ u ĩsazei'wa norĩ nhoprubzéb ré, za wasi'aba'réi wa, ãma wasiré morĩ da. Tawamhã Wanhib'apito ãma wawatazéb da, wa za tô ãne hã 'manharĩ ni, duré wato sina, wa te 're ĩda'apawapto mono zém na, da te wawaihu'u za'ra da.

20 Wanhimisaihuri hã da te wa'ãma nomri tõ da, wa za asõprub za'ra wa'aba zé hã wasitẽme wa te wasiwi 'madâ'â pese za'ra, wasi'aba'réi wamhã. 21 Ĩ'uwaibaba, wa te ãma ĩ'uwaimrami za'ra da si, wa tô ĩré wasima rob'madâ'â za'ra ni, Wanhib'apito nho'a, duré uburé danho'a zama.

22 Wasisãnawã hâiba amo hã wa za duré ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'aba ni, Titu norĩ siré, ãma morĩ da. Ta hã wa tô nasi pibu za'ra ni, simi'ẽ na te te 're romhuri mono zô, Wanhib'apito ma. Taha wa, wa tô waihu'u za'ra ni, tô sena ĩsimi'ẽ na hã, duré to sina te te 're ĩromhuri mono na hã. Ta hã aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa hã te te wapari wa, tãma ai'umnhasi uptabi za'ra wa'aba di, za rob'uiprazém na dama asõprub za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, toi uptabi di ãhãna hã, rob'uiprazé

ubumro na za te te ãma aipawaptob za'ra wa'aba wa. 23 Titu hã bété. Ta hã ĩsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa te 're hâimana, Cristuhu wasu'uwẽ na ĩsiré te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono. Duré wasisãnawã hâiba amo norĩ hã za ĩsiré ãma ĩneb zahuré da hã, ta norĩ hã te za tisiré ĩsazei'wa norĩ zadawa para, ãma atẽme ĩne wa'aba na si-wasu'u zahuré, aima za'ra wa'aba hã. Ta norĩ hã simiromhuri wẽ uptabi wa, te za Cristuhu ãma si 're dawata za'ra. 24 Taha wa, ma'ãpé ĩwẽ na si uburé marĩ na hã ãma tãma uwaimrami za'ra wa'aba za, asimizawi pese aba zém na te te ai-waihu'u za'ra wa'aba da, duré sena na, wa te dama 're ĩ'aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba mono zém na, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da. Duré ãme ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ hã, ãne na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, te za ĩwẽ na si tãma ãma ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa.

9

Zudeza ãma ĩsazei'wa norĩ ma, ĩdanhoprub za'ra zé wasu'u

1 E wa hã wa za ãne na aima ãma roti na sahu za'ra wa'wa, ĩnhimi'ui'éré na hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ ma, asõprub za'ra wa'aba da, dame. Mare di. Ãne na, te aima ãma roti na sahu za'ra wa'aba õ di za, ãhãna hã. 2 E marĩ wa. Zudeza ãma ĩsazei'wa norĩ hã asiwi pawap-tob za'ra wa'aba da, asi'uihâ na ato sina, ãma asima rosa'rata za'ra wa'aba wa. Ãne na, wa tô wa hã ãma aiwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena na. Ãme Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma, wa

tô aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa. Ãne, wa tô ta norĩ ma hã tãma aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa: “Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa norĩ hã ma tô rob'uiprazé ubumro na sãna'rata za'ra, wahub 'rata na hã.” Ãne na, wa tô tãma aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa. Rob'uiprazé hã ato sina, asiwi ĩ'ubumro sirõmo za'ra wa'aba zéb zarina, ma tô ta norĩ zama sima ãma rosa'rata za'ra, to sina, aiwa asine wa'aba, te te siwi 'manharĩ wẽ da, aiwab da. 3 Ãne na, wa tô dama aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa. Tane nherẽ, wa za ĩsisõwa ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'wa, wasisãnawã norĩ hã, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, ĩwana ré asiwi 'rã'õtõ pari aba da, te dama aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba zéb zarina. Duré te dama aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba zém na, taré te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba tõ da, wa za tô ãne hã 'manha. 4 Ãté Masédoniza hawimhã, wasisãnawã norĩ hã te za ãma ĩsiré ai'aba'ré, atẽme za'ra wa'aba. Tawamhã, ãma atẽme wasihutu aba wamhã, rob'uiprazé hã asiwi 'rã'õtõ pari aba õ wamhã, ãté wa aré aima aséb za'ra wa'aba ni, taré wa te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba wa. A norĩ wa'wa hã bété. Te aré tô aséb za'ra wa'wa, tô sena ĩ'ubumro na, ãma uwaim-rami za'ra wa'aba õ wa. 5 Taha wa, wa tô ãne rosa'rata ĩsima, wasisãnawã norĩ hã ĩsisõwa te ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'aba da, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, asiwi 'rã'õtõ pari aba hâ ĩzô, ĩma ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Tawamhã, ãma atẽme ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, õne haré wa za ti'â, asi'uihâ na ato sina, dama asõprub za'ra wa'aba zém na, da te dasiwi aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

6 Ãne na, wa za duré ãma aipo're pu'u za'ra

wa'wa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. Amnho hã syry na da te 're ĩzuri mono zéb zarina, te za syry na da te 're ubumro za'ra, dama 're 'rã prédub za'ra mono wamhã. Sa'ẽtẽ na, da te 're zuri mono wapsi, te za oto sa'ẽtẽ na da te 're ubumro za'ra. Tane duré, dasima 're ĩdanhoprub za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama 're sõpru, ĩwa'rãmi. 7 'Râwi aipẽ'ẽ 're, asima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, te za aihâiba mono bâ dama asõprub za'ra wa'wa, ãté sa'ẽtẽ na, ãté syry na. Robzei'õ nherẽ, dama asõprub za'ra wa'aba õ di za. Duré taré da te aima ĩ'ru za'ra wa'aba zéb zarina, dama asõprub za'ra wa'aba õ di za. Mare di. Asi'uihâ na si te za asima ĩwẽ za'ra wa'aba zéb zarina, dama asõprub za'ra wa'wa, ato sina. Ãne si ĩwẽ uptabi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã, dato sina dasima 're ĩdanhoprub za'ra mono zé hã. 8 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese uptabi di, uburé marĩ ĩwẽ hã te te aima 're ĩ'anhomri aba mono da hã, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono tõ da, ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré ãma 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. 9 Duréihã ni'wa hã ma tô ãne na rob'ui'éré, ĩbaihâ na hã:

“Ĩsibrob'õ norĩ ma, te 're sõprub u'âsi, sa'ẽtẽ na. Ĩsimizawi pese zé hã dawi 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ di za. Te za dama 're hâimana u'âsi za'ra.”

Ãne duréihã rob'ui'éré wasu'u hã.

10 E 'wa hã te robzâ hã robzuri'wa norĩ ma, te te 're anhomri. E 'wa hã, te dasazé hã te te dama 're anhomri. Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono. Tane te za duré ĩsõprubzé hã aima 're sa'ẽtẽ za'ra wa'wa, dama 're asõprub za'ra wa'aba mono zé wa'rãmi,

sa'ẽtẽ uptabi na oto dama ãma 're asõprub za'ra wa'aba mono da, nimahã na hã. 11 Sa'ẽtẽ na te za tô ĩwẽ hã te te aima 're sõmri u'âsi za'ra wa'wa, taha zarina, oto a norĩ wa'wa hã sa'ẽtẽ na ãma 're dapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, aiwab da. Taha wa, da'ahâ na te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma tawata za'ra ni, asõprub za'ra wa'aba zé hã za wa te datẽme ãwisi za'ra wẽ te. 12 Ĩwẽ hã te za tô ĩ'manharĩ za'ra wa'wa, ãne na dapawaptob za'ra wa'aba wamhã. E marĩ wa. Ta norĩ wi hã, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono õ di za oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ wi hã, Zudeza ãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ wi hã. Taha zarina, te za duré ahâ na oto ãma 're wata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma hã. 13 A norĩ wa'wa hã tãma asõprub za'ra wa'aba zém na, pawaptob za'ra wa'aba wa, te za tãma ãma ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, ahâ na te za tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma tiwata zara, Cristuhu wasu'uwẽ zarina 're anomro wẽ wa'aba mono na, duré asõprub uptabi na pawaptob za'ra wa'aba wa, ta norĩ hã, duré darob amoi ãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, pawaptob za'ra wa'aba wa. 14 Ta norĩ hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te za ai'ãma 're mreme zusi u'âsi 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ta hã tinhimizawi pese zéb zarina, te te aipisutu za'ra wa'aba wa, asimarĩ na tãma asõprub za'ra wa'aba da, ĩsimarĩ'õ norĩ ma hã. 15 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, ti'ra na wama ĩsõprub za'ra zé wa'rãmi. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã wẽ uptabi nherẽ, damreme na ĩ'uwaibaba, da te dasima ãma 're ĩrowasu'u za'ra mono da hã, da te dasima ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ

di.

10

'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, Paru te te dama 're ĩsadawa wasu'u mono zé wasu'u

1 Ni'wam norĩ hã asiré wa'aba, 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te ãne te te sima 're ĩ̲bâsi za'ra: “Paru hã wa'rata sãmra ré hã, wama pahi za'ra di, marĩ na te te wama ĩnharĩ za'ra da hã, wanho'a. Wanhiti 're hâimana mono wapsi, te mreme pahi ãna te te wama 're anharĩ, tinhimi'ui'éré na si.” E ãne hã ĩ̲ma 're hâimana mono bâ. Mare di. Wa hã Paru, wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa. Ĩ̲wapari pese za'ra wa'aba za. Cristuhu nhisi na, wa za ãma aima roti za'ra wa'wa ãhãna hã, ta hã simizawi pese wa, duré atãma na 're hâimana u'âsi mono wa. Marĩ da, 're sisapẽtẽ waihu'u mono õ di, ta hã. 2 Ni'wam norĩ hã ma tô ãne na ĩ̲ma nharĩ za'ra, ĩ̲hâiba na: “Paru hã ĩsazei'õ'wa norĩ ne, te 're hâimana.” Ãne te ni'wam norĩ hã ĩ̲'ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, apâ ãma atẽme ĩ̲morĩ aba wamhã, ãté ĩ̲mreme tete na, wa za tô aima roti za'ra wa'wa, ĩ̲pahi ãna, ãne hã te ĩ̲sima wẽ õ nherẽ. Taha wa, ĩ̲wasu'u wasédé hã wapari za'ra wa'aba õ di za, ãne na te aima nharĩ za'ra wa'aba tõ da, asõ'a za'ra wa'aba. 3 Wa norĩ hã ti'ai ãma, wa dawazari 're wahâimana tô, uburé ĩsazei'õ'wa norĩ wazari. Tane nherẽ, ti'ai ãma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zarina, wa te 're a'wapéi mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhitob'ru norĩ hã. Mare di. 4 Ti'ai ãma 're ĩdasi'wapé za'ra mono zém na, wa te 're a'wapéi mono õ di duré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimnhi'ãsi na si, wa tô wa te 're a'wapéi u'âsi, ĩwaihu'u pese zarina. Ĩsitob'ru norĩ nhiptetezé

hã wa te tiwi ãma 're ĩ'a'uprosi mono zéb da hã, wa ãhã na si wa te 're a'wapéi u'âsi, ta norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimnhi'ãsi na si. 5 Taha na si, wa duré danhimiroti tô senai'õ hã wa te dawi 're a'uprosi. Ni'wam norĩ hã tiwẽ na sina 're wata za'ra mono wa, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tãma waihu'u ãna, 're hâimana za'ra. Ãne na danhimirosa'rata wasédé hã, wa duré wa te dawi 're a'uprosi u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimnhi'ãsi na, ĩwaihu'u pese zarina. Uburé Cristuhu nhitob'ru norĩ nhimirosa'rata wasédé hã wa duré wa te tiwi 're awaibui u'âsi, Cristuhu nhimiroti zarina si, te te oto 're rosa'rata za'ra mono da, ta norĩ hã ĩwẽ na si. 6 A norĩ wa'wa hã te oto Cristuhu ãma 're ĩsasõmri pese za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, Cristuhu wi, apâ tihâimana wasété zô 're sipizari za'ra mono wa, wa za ta norĩ zada 're wahâimana, wa te wasiwi ĩwẽ'õ za'ra zéb zarina, niha wa te dama ãma roti za'ra da, ta norĩ hâiba na hã.

7 Atõmo na wahâiba mana wawi, asiwi 're ĩwa'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô asiwi 're ĩwawẽ'õ za'ra wa'aba mo. Ni'wam norĩ hã asiré wa'aba, 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te ãne na te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra 'râwi: “Wa norĩ si, wa Cristuhu zadawa para, wa te 're romhuri za'ra.” Ãne na asi'ãma rosa'rata za'ra wa'aba ze te bâ, ma'ãpé apâ asi'ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba. E marĩ wa. Wa norĩ zama, Cristuhu zadawa para dama romhuri'wai wa. 8 Wanhib'apito hã ma tô wapisutu, ĩsadawa para, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. E tawamhã, wanhimipawaptobzéb zarina, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono zé hã, wa te aiwi 're

uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tô ãne hã wama pisutu. Mare di. Ĩsadawa para, wa te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina ãma 're anomro aba mono da si, ma tô wapisutu, Wanhib'apito hã. Ãhã zarina si, aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, ãma 're ĩnhisé mono õ di, tô sena aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, ãne na hã. 9 Ĩnhimi'ui'éré na te aima ãma ĩroti za'ra wa'aba zé ma, aipahi za'ra wa'aba da hã, te amo ĩsima aiwẽ za'ra wa'aba õ di. 10 Ni'wam norĩ hã te duré te te sima 're ĩwasu'u za'ra, ãne: "Paruhu nhimiroti hã pire uptabi di, tinhimi'ui'éré na si te te wama 're ĩroti za'ra mono zém na hã. Mreme tete sina, te za duré ãma wama roti pese za'ra, tinhimi'ui'éré na hã. Tane nherẽ, wa'rata sãmra wamhã, marĩ dai õ di. Wama mreme wapu za'rare di." Ãne te ni'wam norĩ hã te te sima 're ĩbâsi za'ra, ĩza're'ra si. 11 Tane nherẽ, asiti wahâimana za'ra wa'aba ré, wanhimi'ui'éré na wamreme tete sina, wa te aima ãma ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, wa za duré wahâimana pire na ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ni, apâ ãma wane wamhã, atẽme za'ra wa'aba. Ãne hã ma'ãpé wa'ãma waihu'u za'ra wa'aba, rosa'rata na wa'ãma ĩ'upa za'ra wa'aba norĩ hã.

12 Ta norĩ hã danhipai u 're ĩhâimana wẽ za'ra mono na, ma tô 're si'madâ'â ze za'ra. Tane nherẽ, wa norĩ hã aiwab da hã, wa te wasina rosa'rata waihu'u õ di, wawẽ na hã. Tane nherẽ, te ta norĩ hã ĩsimiza'rese'õ ne 're hâimana za'ra. Tihâimana wẽ zéb zô si, te ta norĩ hã 'râwi sina 're sõpré, taha na si danhipai u 're hâimana wẽ za'ra mono da newa. 13 Tane nherẽ, wa norĩ hã tô ĩbâre, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono

te te wama ĩpisutuzém nhipai u, aima wasiwasu'u za'ra wa'aba õ di. Romhuri hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tô wa te dama 're romhuri, a norĩ wa'aba ma zama. Taha na si, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, wa te dama 're ĩromhuri wẽ mono zém na si. 14 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tô ãma wanem na, atẽme za'ra wa'aba, dawana ĩsadawa para, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. Te te wama ĩpisutuzém nhipai u, wa te tiwi ãma upai õ di, Cristuhu wasu'uwẽ hã wa te aima wasu'u 'rata za'ra wa'aba wamhã. 15 Duré, danhimiromhuri na nherẽ, taré wa norĩ hã da'upana wazadawa nhipese na 're wasiwasu'u mono õ di, aima za'ra wa'aba hã. Taré, wa wa norĩ hã wa te wasima 're aiwẽ za'ra wa'wa, Cristuhu ãma 're ĩsasõmri za'ra wa'aba mono zém na, asima ãma 're sa'ẽtẽ za'ra wa'aba mono da, taha zarina, wa te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém na si, wa te aima ãma 're sa'ẽtẽ za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si. 16 Tawapsi, wa za datẽme 're wane, darob amoi u, airom nhiti za'ra wa'aba 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ma, ĩwasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u mono da. Cristuhu wasu'uwẽ na ni'wa hã te te dama 're ĩromhuri mono õ zéb u si, wa za oto 're wane, darob amoi u hã, ĩwasu'uwẽ na, da te dama ãma 're romhuri za'ra mono nherẽ, taré wazadawa nhipese na, da'upana dama 're wasiwasu'u tõ mono da.

17 Ãne na ma tô duréihã ni'wa hã ĩbaihâ na ãma rob'ui'éré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

“Ni'wam norĩ hã to sina oto 're hâimana za'ra mono
wamhã, Danhib'apito te te 're ĩpawapto wẽ
za'ra mono zém na si, te za tô dama 're si-

wasu'u wẽ za'ra, to sina oto ãma 're ĩhâimana za'ra mono zém na hã."
Ãne duréihã rob'ui'éré hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na hã. 18 Ni'wam norĩ hã tiwẽ na 'râwi 're ĩsi'madâ'â ze za'ra mono norĩ hã, Wanhib'apito te te 're wẽsãmri za'ra mono õ di, ta norĩ hã. È marĩ wa. Te te sima 're ĩ'awasu'u wẽ mono norĩ si, te za te te 're awẽsãmri, Wanhib'apito hã.

11

Cristuhu wasu'uwẽ upana, roti senai'õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ wasu'u

1 Ãhãna, wa za ĩsisõwa ãma ĩsina aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩ'ãma aiwa'a za'ra wa'aba tõ da, ĩnhimiza'rese'õ na ĩ'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherẽ. 2 Wa hã te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, wa tô te ai'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Ni'wa hã aibâ ma, ti'ra ubuni hã mro da, te te tãma ĩpisutu ne, wa tô aipisutu za'ra wa'wa, Cristuhu ma si oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. 3 Tane nherẽ, wa oto ĩhâtâ'â sina, te ai'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. E marĩ wa. Cristuhu ãma si, 're sasõmri pese za'ra wa'aba mono nherẽ, ãté ni'wam norĩ hã roti tô senai'õ na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu wasu'uwẽ hã ĩrẽme za'ra wa'wa. Duréihã Wa'uburé hã wahi na sihâiba wa, Ewaha ma, sadawa nhipese na te te ĩrowasu'u ne, te za tô ãté ni'wam norĩ hã te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, roti tô senai'õ na hã. 4 Zezusihi wasu'uwẽ tô sena uptabi si, wa tô aré aima wasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhã taha wasu'u na, wa te aima ĩrowasu'u za'ra wa'aba

zéb zarina, ma tô ĩsaze za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tô duré asima ĩwẽ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã aipẽ'ẽ 're, aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã Zezusihi wasu'uwẽ upana, tô senai'õ na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ, Wanhib'apito wasu'uwẽ ne, tô senai õ nherẽ, 'râwi asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di. Õne haré ma tô ãma 're ĩsasõmri za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani upana, ma tô ĩhâiba'õ mreme si asima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mo.

5 E ta norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa pâ, ma tô bété ĩsimirowasu'u na ãma ĩsaze za'ra wa'wa. E ĩnhimiromhuri hã tãma wapu bâ, ta norĩ nhimiromhuri ma hã. 6 Ãté ĩmreme hã, ĩma pibu prã ti tô, da'ahâ nho'a te dama 're ĩrowahutu mono zéb da hã. Tane nherẽ, Cristuhu wasu'uwẽ si, tô sena hã ĩma waihu'u pese di. Ãne na ma tô oto ĩ'ãma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, a norĩ wa'wa hã.

7 Asiwi ĩpawa'âbâ aba ãna, wa tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'uwẽ na si te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Taha wa'rãmi, a norĩ wa'aba si, ĩma aipire na aihâimana za'ra wa'aba da, wa tô ĩhâimanazéb da hã, ĩsi'uihâ na nasi wa'â, ĩpire na aima ĩhâimana za'ra wa'aba tõ da. E ãne wamhã, ĩwasédé wa tô 'manha. E tô 're ĩhâimana mono zéb zarina, ma tô ãne na ĩ'ãma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa, asima. 8 Cristuhu wasu'uwẽ na te aipawaptob za'ra wa'aba da, ai'rata ĩnhamra aba ré, rob'uiprazém na ĩma asõprub za'ra wa'aba õ nherẽ, ma tô ai'upana za'ra wa'aba, ĩsazei'wa norĩ hã ĩpawaptob za'ra, darob amoi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã. Ta norĩ hã Wanhib'apito wasu'uwẽ na te pawaptob za'ra dai õ nherẽ, ma tô tite

rob'uiprazém na ĩpawaptob za'ra, aima wa'aba si, te ãma ĩromhurizéb da hã. 9 Ai'rata ĩnhamra aba ré, asimarĩ zô, te aiwasutu za'ra wa'aba da, te nasi aiwi rowaptẽrẽ za'ra wa'aba õ di, marĩ zô ĩwi rowaptâ'â wamhã. Wasisãnawã norĩ si, ma tô uburé marĩ na siwi ĩpawapto, ãma ĩhâimana mono zéb da hã, Masédoniza hawi, ãma ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ hã. Taha wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hã, ĩnhiwari na hã te nasi ropire hã aima 'manharĩ za'ra wa'aba õ di. Tane, wa za duré ĩhâimana, apâ ĩmorĩ na te sahu wamhã, ãma atẽme za'ra wa'aba. 10 Ni'wa hã marĩ na te wari ãna, wa tô aipawaptob za'ra wa'wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hã, asiwi ĩpawa'âbâ aba ãna. Ãne hã ĩma wẽ uptabi di tô. Ãhã wasu'u hã da te ĩwi pari waihu'u õ di, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã. Cristuhu nhimiroti hã tô sena uptabi, te 're hâimana. Tane duré, wa hã tô sena, wa ãne na aima ãma rowaihu'u za'ra wa'wa. 11 E marĩ wa, wa tô ĩnhiwari ãna aima romhuri za'ra wa'wa. E ĩma asawi za'ra wa'aba õ wa. Mare di. Ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Ãne na ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ĩwaihu'u, 're ĩhâimana mono zém na hã.

12 Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ hã, aiwa ĩsine hã te te dama 're ĩromhuri za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono tõ da, wa za tô ĩpawa'âbâ ãna te 're da'apawaptob u'âsi. 13 Ta norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, tô sena 're hâimana za'ra mono õ di. Sadawa nhipese na, te tô te te 're romhuri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, da te ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono da, dasima. 14 Tô ĩbâre, te ta norĩ hã ãne hã

te te 're 'manharĩ za'ra. E marĩ wa. Satanasihi nhimiroti na si, te te dama 're romhuri za'ra mono wa, ta norĩ hã. Duré Satanasihi ma hã waihu'u pese di, tihâiba na rowa'a na dama 're ĩsihâi'ré mono da hã, hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa newa, da te ãma 're saze za'ra mono da. 15 Taha wa, tô ĩbâre te za tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ĩsadawa para, sadawa nhipese na dama 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri wẽ 'wa, 're hâimana za'ra mono newa, da te ãma 're ĩrosa'rata wẽ za'ra mono zéb da hã, dasima. Taha wa, ta norĩ hã tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb zarina, te za tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're ahâ za'ra.

Paru hã te te 're ĩrobzépata mono zé wasu'u

16 Ãne wa za ĩsiwasu'u na ãma aima sahu za'ra wa'wa. Ĩnhimiromhuri wẽ na, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ, ĩnhimiza'rese ãna 're ĩhâimana mono zém na, ĩ'ãma rosa'rata za'ra wa'aba õ di za. Tane nherẽ, ãté te za tô ãne na ĩ'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, ĩnhimiza'rese õ na 're ĩhâimana mono zém na hã. Ãne wa, te za tô asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'aba ãna, ĩwapari pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwẽ na te dama 're ĩromhuri wẽ mono zém na hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa norĩ, aima 're siwasu'u pari za'ra wa'aba mono nherẽ, wa za tô aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. 17 Ãté Wanhib'apito te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di, ãhã na hã. Ãté danhimiza'rese ãna 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zarina si, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wẽ na hã. 18 Ni'wam norĩ hã te Wanhib'apito wasu'uwẽ na te te dama 're ĩromhuri

wẽ za'ra mono zém na hã aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, ãma 're ĩwẽsãmri za'ra wa'aba mono zéb da hã. Tane, wa za duré wa hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwẽ na te dama 're ĩromhuri wẽ mono zém na hã, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. 19 A norĩ wa'wa hã asimiza'rese sina 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nherẽ, e niha te bété simiza'rese ãna 're ĩhâimana za'ra mono norĩ nhimiroti si, 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono ãna. Tane duré, wa hã ĩnhimiza'rese ãna 're ĩhâimana mono di pâ, te za pé ĩzama asiwi ĩwapari pese za'ra wa'wa duré. 20 Ni'wam norĩ hã ma tô 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te aima 're 'rui u'âsi za'ra wa'wa, ta norĩ zadawa para si, uburé marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da si. Tane nherẽ, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di, ta norĩ hã. Sadawa nhipese na, aiwi 're sipsaihuri u'âsi za'ra wa'aba mono nherẽ, duré ta norĩ ma si, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te 're aiwaibui wa'aba mono nherẽ, e niha bâ bété, asiwi wẽ'õ za'ra wa'aba õ di. Ta norĩ si, aima pire na 're hâimana za'ra wa'aba mono newa, 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra mono nherẽ, duré te te ai'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono da, atob'rata wi te te 're aihâ za'ra wa'aba mono nherẽ, e asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono ãna bété. 21 Wa hã ãne, te aima 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono da hã, ãté aré sada ĩnhib'uware di. Ta norĩ si tinhimirosa'rata na sina 're siptete za'ra mono di, ãne te te aima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zéb da hã. E ãne da, 're ĩhâimana mono bâ, wa hã. Mare di.

Ta norĩ hã marĩ wasu'u wẽ na, dama 're ĩsiwasu'u

za'ra mono zém na hã te te siwi ãma ĩwabzu za'ra õ di, Wanhib'apito wasu'uwẽ na te dama 're ĩromhuri wẽ mono zém na hã. Tane nherẽ, wa hã ãne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba 'wa'âhã, ãté tô ĩnhimiza'rese'õ ne, wa aré aima 're ĩhâimana za'ra wa'wa. 22 Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'õ na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ hã te sina aima 're wata za'ra wa'wa, ebreusi na 're ĩhâimana za'ra mono na hã, duré Izarazéhé nhihudu 're ĩhâimana za'ra mono na hã, duré Abra'ãhã nhihudu 're ĩhâimana za'ra mono na hã. Tane, wa duré wa hã ebreusi na 're ĩhâimana, duré Izarazéhé nhihudu, duré Abra'ãhã nhihudu, ãne hã aiwa tô wama za'ra hã. 23 Cristuhu ma romhuri'wa na, te duré ta norĩ hã aima 're siwasu'u u'âsi za'ra wa'wa. Tane nherẽ, wa wa hã ta norĩ nhipai u, Cristuhu ma romhuri'wa na 're ĩhâimana. (Ãté ĩnhimiza'rese õ na 're ĩhâimana mono na, ĩ'ãma rosa'rata za'ra wa'aba da nherẽ, wa za tô ãne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa.) E marĩ wa, wa ta norĩ nhipai u Cristuhu ma romhuri wẽ 'wa na 're ĩhâimana. Wa tô te tãma 're romhuri pese uptabi, ta norĩ nhipai u. Dazazéb 're, ma tô da te dasiwi 're ĩzai u'âsi, ta norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém nhipai u. Ma tô duré da te dasiwi 're ĩ'ahâri u'âsi, powawẽ hânhorõ na, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã da te dasiwi 're ĩhâ za'ra mono zém nhipai u. Ãne wa, wa tô aré 're ĩdâ'â u'âsi, te ĩsina 're romnhimimnhasi za'ẽtẽ mono wa. 24 Ĩsiré zudezu norĩ hã ma tô duré nimahã na hã te te siwi 're ĩpré'é. Ãne hã nimahã bâtâ na ma tô 5 na ĩzada tiromhâiba. Misi bâtâ na, 39 na da te dasiwi 're ĩpré'é mono zé hã, zudezu norĩ hã te te sima 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zéb zarina.

25 Romanu norĩ hã ma tô duré te te siwi 're ĩpré'é, wedehu na. Ãne hã nimahã bâtâ na si'ubdatõ oto, ĩzada ĩromhâimana wasété zé hã. Ẽtẽ na ma tô duré dasiwi ĩhâ ni, da te dasiwi ãma ĩwĩrĩ da. Duré, uba're hã ma tô ĩré ãzé, â 'rowi, â sisasi hã sa'ẽtẽ wa. Ãne, taha na si'ubdatõ te ĩrobzépatazé hã duré. Ãne hã uba're hã misi â na ĩré sipo'o pese wamhã, bâtâ na wa tô â poré wa'wa ĩhâimana, bâtâ bâre, mara bâre duré. 26 Daro mono bâ 're ĩmorĩ ré hã, ĩma romnhimimnhasi uptabi nherẽ, wa tô âpré na te 're saprĩ, panho'õmo na hã. Duré danhipsaihuri ahâ di, bâdâdi na hã, danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã. Ni'wam norĩ hã ĩsiré zudezu norĩ 're hâimana za'ra mono nherẽ, ma tô ĩzada 're hâimana wasété u'âsi za'ra, zudezu'õ norĩ zama. 'Ri nho'õmo mono bâ, ma tô duré da te dasima 're ĩ'ru za'ra, niha da te ĩma 're rob'manharĩ za'ra mono da. A'ubuni wi 're ĩmorĩ ré hã, ĩsina romnhimimnhasi na, wa tô duré 're ĩhâimana, â poré na zama 're ĩmorĩ ré hã. Ni'wam norĩ hã tô sena Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono newa, ma tô duré ĩzada 're hâimana za'ra, ta norĩ zama. Taha wa, ĩsina romnhimimnhasi uptabi nherẽ, wa tô 're ĩhâimana u'âsi. 27 Duré ãma 're ĩhâimana mono zéb da hã, wa tô te ĩsima 're romhuri pese, ĩnhib'rata na. Bâtâ ahâ na ma tô duré ĩnhotõ ãna ĩ'ãma 're awẽ. Mram na zama te robzépata ahâ di, 'rubu na zama. Ĩsai ãna te 're ĩromhuri mono zém na hã, wa tô duré te 're robzépata. Ĩ'uza ãna 're ĩhâimana mono zém na zama, wa tô duré te 're robzépata. 28 Tane nherẽ, taha si õ di, te 're ĩrobzépata mono zé hã. Awẽ sidâpâsi, wa ĩpẽ'ẽ na te 're robzépata u'âsi, daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono

norĩ ãma, te ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra mono wa. Ta norĩ ãma 're ĩ̲hâtâ'â za'ẽtẽ za'ra mono di duré. 29 Ni'wam norĩ hã ĩsazei'wa norĩ hâimanazéb 're, sib'uware na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ãma hã, e niha wa za te ãma 're rosa'rata za'ra. Ta norĩ ãma hã wa za tô ãma 're ĩ̲pẽ'ẽzé za'ra. Duré ni'wam norĩ hã tisiré nhimi'manharĩ wasété zarina, tiwasété na 're si'marõpãrĩ za'ra mono 'ru te, wa za sada 're ĩ̲hâimana za'ra, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ 'rata za'ra mono norĩ zada hã, ta norĩ hã po're ãna 're hâimana za'ra mono wa.

30 Ãté niwapsi, wa za tô ãne na hã aima ĩ̲siwasu'u za'ra wa'wa, uburé marĩ na te 're ĩrobzépata mono zém na si, taha zarina, marĩ da hã, ĩ̲si'uihâ na ĩ̲nhib'uware na 're ĩ̲hâimana mono zém na, asiwi ĩ̲waihu'u za'ra wa'aba da. 31 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Wanhib'apito Zezusihi mama hã, taha ma si ĩ̲waihu'u pese di, ĩ̲zadawa nhipese ãna aima ĩ̲siwasu'u za'ra wa'aba zém na hã za. Taha ãma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, wa norĩ hã. 32 Uburé marĩ da, ĩ̲si'uihâ na ĩ̲nhib'uware na 're ĩ̲hâimana mono zém na hã wa za aima ãma ĩ̲siwasu'u za'ra wa'wa. Damasitu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩ̲nhamra ré, apito Aretaha zapari da'madâ'â'wa hã ma tô damrami'wa norĩ ma ĩ̲'ru, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra, 'ridawa nhitob za'ẽtẽ mono bâ, te te ĩ̲zô rob'madâ'â za'ra mono da, te te siwi ĩ̲sãmri wa, te te siwi ĩ̲'âri da. 33 Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tô si'õtõ na siwi ĩ̲'ãma si'ra, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra zadazâri hawi. Taha wa, wa tô rowẽ na dawi watobro rob u, da'wapéi'wa norĩ wi hã.

12

Paru hã, sõtõ 'rowim ne, marĩ hã te te

ĩ'ab'madâ'âzé wasu'u

1 Marĩ dai õ nherẽ, wa za duré ãne na aima ãma
ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wẽ na hã,
Zezusihi zadawa wasu'u'wa, tô sena 're ĩhâimana
mono na, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. Zezusihi
zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'õ na te te aima
're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ hã te sina 're wata
za'ra, sõtõ 'rowim ne, marĩ hã ta norĩ si te te
're sabu za'ra mono newa, danhotõ 'rowi, da te
're ĩrosawẽrẽ za'ra mono ne. Tane nherẽ, wa tô
duré ĩzama marĩ ĩwaihu'u'õ hã te 're azabu, ĩnhotõ
'rowim ne, Wanhib'apito te te ĩma 're ĩ'awaihu'u
mono zéb zarina si. 2 Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi
mono, ma tô ĩzaprõ, hâiwa u, 're ĩsãmra mono zéb
u hã. Wa hã Cristuhu zazei'wa. Ĩnhotõ 'rowim ne,
hâiwa u ĩmorĩzém na hã 14 na ma tô ĩ'ãma tiwahu
oto. Ãté ĩhâiba u'âsi na, wa tô wi. Ãté ĩpẽ'ẽzani
na si. Wa hã ĩsiwaihu'u õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi
mono ma si, waihu'u pese di, ãne hã. 3-4 Ãne na hã
'râwi ãma ĩsiwaihu'u õ di tô, wa hã. Ãté ĩpẽ'ẽzani
na si, wa wi, tô. Ãté ĩhâiba wahuré. 'Re ĩhâimana
u'âsi mono ma si, ãne hã tãma waihu'u pese di.
Ãne si, wa tô wa hã ĩsiwaihu'u. Rowẽ uptabi u
hã wa tô wi, tô. Tame rowasu'u ĩwẽ uptabi hã wa
tô te awapari, ĩsi'uihâ na. Rowasu'u wẽ uptabi
wa, damreme na ĩ'uwaibaba da te dasima ãma 're
ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã, da te dasima ãma
're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di. 5 Ãne na
ĩma romhâimana wamhã, ãté ĩbâre, wa aré aima
ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono
te te ĩwẽsãmrizém na hã. Tane nherẽ, taha na
aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di za. Ĩsi'uihâ na
marĩ da, ĩnhib'uware na 're ĩhâimana mono zém
na si, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, asiwi

ãma ĩ̲waihu'u za'ra wa'aba da hã. 6 Ãne na ĩ̲ma
ĩromhâimanazém na aima ĩ̲siwasu'u za'ra wa'aba
da, te ĩ̲sina rosa'rata 'wa'âhã, e ĩ̲nhimiza'rese'õ
ne, wa aré aima ĩ̲siwasu'u za'ra wa'wa. Mare di.
E marĩ wa. Tô sena, ãne na aré aima ĩ̲siwasu'u
za'ra wa'aba wa. Tane nherẽ, taha na aima
ĩ̲siwasu'u za'ra wa'aba õ di za. Ĩ̲nhimiromhuri hã
're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, duré
ĩ̲nhimiroti hã aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba
mono zéb zarina si, te za ĩ̲hâimanazém na ĩ̲'ãma 're
ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, asima.

7 Danhotõ 'rowi, da te 're ĩrosawẽrẽ za'ra mono
ne, wa tô marĩ ĩwẽ uptabi hã te ab'madâ'â tô,
ĩ̲nhotõ 'rowi te ĩrosawẽrẽ ne. Taha wa, danhipai
u dama ĩ̲pire newa, 'râwi ãma 're ĩ̲si'madâ'â zei
mono tõ da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã
ĩ̲ma pisutu, ĩ̲hâiba na te tô 're robzépata mono
da, marĩ na, ro'wa hã te te 're dahâzu mono
wa, da'ãma 're 'wasi'ẽ za'ra mono wa, da'ãma 're
ĩsépu'u siroptub za'ra mono ne. Taha zarina, te
tô Satanasi hã te te 're ĩ̲pibui u'âsi, te ãma 're
ĩrobzépata u'âsi mono zéb da hã. Tane nherẽ, 'Re
ĩhâimana u'âsi mono hã te te tiwi 're ĩ̲zawi mono
õ di, ãne na te te 're ĩ̲pibu tõ mono da hã. E
marĩ wa. Dama ĩ̲pire newa, 'râwi te ĩ̲sina 're
rosa'rata tõ mono da. 8 Taha wa, wa tô si'ubdatõ
Wanhib'apito wi hã ĩ̲sima rowaptẽ, tô õhõ na te
're ĩrobzépata mono zém na hã ta hã simisaré te te
ĩ̲'ãma sizâri da, te ãma 're robzépata zahu tõ mono
da. 9 Tane nherẽ, ãne si ma tô nasi ĩ̲ma waihu'u
asa, te tiwi rowaptẽrẽ wamhã: “Te ai'ãma sizâri
õ di za. Ĩ̲nhimizawi pese zéb zarina si, te za 're
aihâimana mo. Asi'uihâ na marĩ da hã, asib'uware
na 're aihâimana mono nherẽ, te za asiptete sina

ĩ'ãma 're aihâimana mo, ĩnhimipawaptobzéb za-
rina." Ãne si, ma tô nasi ĩma waihu'u na wa'rã
asa, Wanhib'apito hã. Taha wa, ĩsi'uihâ na marĩ
da hã, ĩnhib'uware na 're ĩhâimana mono zém
na si, wa za tô ĩto sina aima ĩsiwasu'u za'ra
wa'wa, taha wa'rãmi Cristuhu nhiptetezéb ré si,
're ĩhâimana u'âsi mono da. 10 Ĩsi'uihâ na marĩ
da hã, ĩnhib'uware na 're ĩhâimana mono nherẽ,
duré Cristuhu ma, te 're romhuri mono wa, da
te ĩ'ãma 're wasété za'ra mono nherẽ, duré ĩma
ropire na 're ĩhâimana mono nherẽ, duré da te ĩma
're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherẽ, duré
marĩ na te 're robzépata mono nherẽ, wa ĩto sina
're ĩhâimana u'âsi. E marĩ wa. Ĩsi'uihâ na marĩ
da hã, ĩnhib'uware na 're ĩhâimana mono nherẽ,
wa za taha wa'rãmi, ĩnhiptete sina 're ĩhâimana,
Cristuhu nhimipawaptobzém na si.

Corĩtu ãma ĩsazei'wa norĩ ãma, Paru hã ĩhâtâ'â za'ra zé wasu'u

11 Cristuhu zadawa wasu'u'wa na, asiwi
ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ wa, wa tô ĩnhimiromhuri
wẽ na si aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ãne hã te
ĩsima wẽ õ nherẽ. Ãté ĩnhimiza'rese'õ ne, wa tô
ãne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, a norĩ wa'wa
hã dama 're ĩwasu'u wẽ za'ra wa'aba mono õ 'ru te.
'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩpawapto mono õ
'wa'âhã, aré marĩ dai õ di, 're ĩhâimana mono zé hã
tô. Tane nherẽ, Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa,
senai'õ na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono
norĩ ma, ĩwapu na tãma 're ĩhâimana za'ra mono
õ di. 12 Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tô ĩnhimi'ẽ na
marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã aima 'manharĩ
za'ra wa'wa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ
nhimiromhuri na. Ãne zarina, te za sena na

Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa. 13 E tawamhã ai'upana wa'aba si, wa tô darob amoi ãma ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã te 're apawapto pese, ta norĩ si ĩma sawi pese za'ra wa. Mare di. E marĩ na, wa tô bété a norĩ wa'wa hã ai'mararé za'ra wa'wa, sena Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ zéb da hã. Ãté asimarĩ aba zô, te 're aiwasutu za'ra wa'aba mono õ zém na si, wa tô ai'mararé za'ra wa'wa, ai'rata ĩnhamra aba ré hã. Ma'ãpé, ãne na ĩwasédé hã te aima 'manharĩ wasété za'ra wa'aba ze te bâ, ĩma pari za'ra wa'aba.

14 Si'ubdatõ ãma, wa za oto ãma atẽme ĩmorĩ 'wa, te duré asabu na sahu za'ra wa'aba da. Tawamhã, ãma atẽme ĩmorĩ aba wamhã, asiwi ĩpawa'âbâ aba da, te aiwi rowaptẽrẽ za'ra wa'aba õ di za, asimarĩ zô, ãma atẽme ĩmorĩ aba õ wa za. Taré Cristuhu wasu'uwẽ na te aipawaptob za'ra wa'aba da si, wa za tô ãma atẽme ĩmorĩ 'wa. E damama norĩ ma, te za da'ra norĩ hã te te 're ubumroi pese za'ra, dasazé hã. Mare di. Damama norĩ si, te za te te 're rob'ubumroi pese za'ra, ti'ra sazéb da hã. Tane duré wa hã, aimama aba ne, aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono wa, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da si, wa tô te ai'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, ĩsima. Taha wa, asiwi ĩpawa'âbâ aba õ di za. 15 Tawamhã, ãma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, ĩto sina, wa za uburé ĩnhimarĩ hã uprosi, te ãma aipawaptob za'ra wa'aba da, te ãma ĩ'âri hã za. Taha da, wa za duré aima romhuri pese za'ra wa'wa, ĩwasutu uptabi nherẽ. Ãne na hã ĩma asawi pese za'ra wa'aba nherẽ, e te za duré ĩzawi za'ra wa'aba zém na hã ĩwi asisawi za'ra wa'wa,

aiwétési.

16 Asiwi ĩpawa'âbâ za'ra wa'aba da, te aiwi
ĩrowaptẽrẽ za'ra wa'aba õ na, ma tô asina ĩwaihu'u
za'ra wa'wa tô. Tane nherẽ, ma tô ni'wam norĩ
hã rosa'rata na ĩ'ãma upa za'ra, rob'uiprazé hã
ĩzadawa nhipese na te aiwi ĩ'ubumroi wa'aba na
hã. E ãne hã ĩ'uwaibaba. Mare di. Ĩ'uwaibaba õ di.
17 Wasisãnawã norĩ hã, ĩzadawa para ãma atẽme
si'aba'réi wa'aba da, te ãma ĩsatõrĩ za'ra hã e ma
tô aima sadawa hapese za'ra wa'wa, rob'uiprazém
na. Mare di. Ãne na hã aima sadawa nhipese za'ra
wa'aba õ di, ta norĩ hã. 18 Titu hã bété. Ta hã wa tô
duré ãma atẽme satõrĩ 'wa, ãma atẽme morĩ aba da.
Wasisãnawã hâiba amo hã wa tô duré ãma ĩsiré satõ.
E Titu hã ma tô tawamhã aima sadawa hapese 'wa,
asimarĩ aba zô hã. Mare di. Tane duré, wa hã 're
ĩhâimana mono zé hã. Aiwapsi wahâimanazé hã,
rob'uiprazém na aiwi 're ĩwanhimisaihuri aba mono
õ na hã.

19 E taré wa'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra wa'aba
mono da, wa ãne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba
ni. Mare di. Cristuhu zazei'wa oto 're wahâimana
mono wa, wa ãne na aima wasiwasu'u za'ra
wa'aba ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Wa-
sisãnawã norĩ, wama asawi pese za'ra wa'aba norĩ
hã, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da si,
wa tô uburé marĩ hã wa te 're ab'manharĩ, asiptete
sina Cristuhu ãma si 're anomro aba mono da oto.
20 Ai'ãma 're ĩhâtâ'â za'ra wa'aba mono sina, wa
tô ai'ãma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, za ãma
atẽme ĩmorĩ aba na dâ'âsina, duré 're aihâimana
za'ra wa'aba mono zém na, za te aiwẽsãmri za'ra
wa'aba õ na dâ'âsina. Ãté a norĩ wa'wa hã te
za duré asiwi ĩwẽ'õ za'ra wa'wa, za ãma atẽme

ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã. Ãté ãhãna hã te 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mo 'râwi. Ãté te duré marĩ na 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Ãté te duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mo. Ãté asi'ãma si te duré 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ãté te duré asi'ãma 're ĩwasété za'ra wa'aba mo. Ãté te asima 're ĩdabâsi wasété za'ra wa'aba mo. Ãté dama aipire newa, te duré 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. Ãté siwa'ru te duré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ãne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ'umnhasite, wa ai'ãma 're ĩhâtâ'â u'âsi za'ra wa'wa. 21 Ãma atẽme ĩwisi aba wamhã, ãté ĩpẽ'ẽzé te, wa za aiwa'õ, ai'ãma ĩpẽ'ẽzé uptabi za'ra wa'aba wa. Duréihã ai'ahâ na ma tô aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo aré. Ma tô duré asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo, pi'õ na, aibâ na zama. Asiséb ãna, ma tô marĩ ĩwasétére zô si asima 're asõpré wa'aba mo. Ãne na aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherẽ, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wa, ãté te za ĩwi tirobzei'õ pese. Taha wa, ãté ĩnhiséb di za, Ĩnhib'apito ma hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã, ai'ãma za'ra wa'aba hã.

13

Paru hã roti na te te ĩ'rãsutuzém na rowasu'u

1 Si'ubdatõ ãma, wa za oto ĩmorĩ na ãma atẽme sahu za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da. Duréihã Mozési hã ma tô ãne na ĩbaihâ na rob'ui'éré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na hã: “Ni'wam norĩ da, 're dawasété za'ra mono wamhã, maparane dahâiba ma, te za 're siwasu'u za'ra, ta norĩ hã danho'a te te 're sadawa waptob za'ra mono da, tãma 're ĩsiwasu'u za'ra mono zém

na hã." Ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré hã. Tawamhã, wa hã ãma atẽme ĩ̲morĩ aba wamhã, taha zarina, wa za tô sena zarina, aiwasété za'ra wa'aba na hã aiwaihu'u za'ra wa'wa. 2 Maparane ãma, atẽme ãma ĩ̲morĩ aba wamhã, wa tô aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, aiwasédé 're ĩ'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono norĩ, za te ĩ'aihâ za'ra wa'aba zém na hã. Ĩ̲nhimi'ui'éré na, wa za oto ãne na aima ãma sahu za'ra wa'wa, asiti wa'aba ĩ̲hâimana nherẽ. Ãma atẽme ĩ̲morĩ aba wamhã, ĩ̲nhimi'ahârizé hã te aima ba'a za'ra wa'aba õ di za, aiwasédé 're ĩ'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono norĩ ma hã, duré ĩ̲za'u si tiwasété zô 're ĩsipizari za'ra mono norĩ ma zama. 3 Sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na, asiwi ĩ̲waihu'u za'ra wa'aba da, ma tô ãne na asima ĩ̲'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tô wẽ di, ĩ̲ma hã. Ãma atẽme ĩ̲morĩ aba wamhã, Cristuhu zadawa para, wa za tô aihâ za'ra wa'wa. Tawamhã, ãté te za oto asiwi ĩ̲waihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na hã. Cristu hã niha te te aima ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba zéb da hã, e sib'uware di, asada za'ra wa'aba hã za. Mare di. Siptete uptabi di ta hã, te te ĩ'aihâ za'ra wa'aba zéb da hã. 4 Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi sasõmri wamhã, ĩhâiba hã sib'uware di. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiptetezém na ma tô apâ hâiwa'udu, 're hâimana u'âsi mono da oto. Tane, wa tô duré wa norĩ hã wanhib'uware na 're wahâimana. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiptetezém na, wa duré 're wahâimana, Cristuhu ne. Taha zarina, wa za niha aima rob'manharĩ za'ra wa'aba ni,

wasi'uihâ nai õ nherẽ.

5 Aipẽ'ẽ 're, te za a'â 'râwi asi'madâ'â za'ra
wa'wa, ĩsazei'wa norĩ hâimanazéb zarina, tô sena
're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Ãne na asina
tãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã,
Zezu Cristu, aipẽ'ẽ 're, 're ĩsãmra aba mono na, te
za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. E ãne hã asina 're
waihu'u za'ra wa'aba mono õ di bété. Tane nherẽ,
Cristu hã aipẽ'ẽ 're, 're sãmra aba mono õ wamhã,
asina tãma 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mono õ
na, te za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asi'uihâ na.
6 Wa hã wa ãma ĩsima aiwẽ za'ra wa'wa, ãma atẽme
ĩmorĩ aba wamhã, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba
da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa
norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém na, wa te wasina
ãma ĩ'uwaimramizém na hã. 7 Wa duré 're wamreme
u'âsi, ai'ãma za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono
ma, ta hã te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba
mono da, marĩ ĩwasétére hã 're 'manharĩ za'ra
wa'aba mono tõ da. E ai'ãma za'ra wa'aba, wa te
're ĩromhuri mono na, da te dasiwi 're wawẽsãmri
mono da, wa ãne hã ai'ãma 're wamreme u'âsi za'ra
wa'wa. Mare di. Taré a norĩ wa'wa hã ĩwẽ si oto 're
'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono da si, wa ai'ãma
're wamreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi
mono ma hã. Ĩwẽ si tô 're 'manharĩ za'ra wa'aba
mono wamhã, wa te aihâ za'ra wa'aba õ di za.
Ãne wamhã, ãté te za ãne na wa'ãma ĩrosa'rata za'ra
wa'wa, asima: “Oro Paru norĩ hã, Zezusihi zadawa
wasu'u'wa, tô sena 're hâimana zahuré mono za,
te te wahâ za'ra õ di.” Ãté ãne na te za wa'ãma
ĩrosa'rata za'ra wa'wa. Tane nherẽ, wama wẽ di
tô, ĩwẽ si tô 're 'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono
wamhã. 8 Cristuhu wasu'uwẽ hã tô sena uptabi hã,
ni'wa hã te te dawi pari waihu'u õ di, dama siptete

uptabi wa, ĩwasu'uwẽ hã. Taha zarina si, wa za tô 're wahâimana, wa norĩ hã, 'râwi wa te wasiwi 're wẽ'õ mono ãna. 9 A norĩ wa'wa hã tô sena Cristuhu ãma asiptete sina 're anomro wẽ wa'aba mono wamhã, wa za tô aima 're wato za'ra wa'wa. Ãne wamhã, Cristuhu zadawa para, wa te aihâ za'ra wa'aba õ di za. Wa te aihâ za'ra wa'aba õ wamhã, ãté ni'wam norĩ hã te za wa'ãma sima rosa'rata wasété za'ra, wawẽ'õ'wa norĩ hã, aima wapahi za'ra wa'aba na hã. Tane nherẽ, wẽ di tô wama hã, tô sena Cristuhu ãma si oto 're anomro wẽ wa'aba mono wamhã. 10 Ãne wa, wa asiti ĩnhamra aba ré, aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, za ãma atẽme ĩwisi aba wa, asõ'a te aima nharĩ za'ra wa'aba tõ da, Wanhib'apito zadawa para te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. Ma tô ĩma pisutu tô, ĩsadawa para si te 're aipawapto wẽ za'ra wa'aba mono da. E tawamhã ĩnhimipawaptobzéb zarina, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono zé hã te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tô ãne hã ĩma pisutu. Mare di. Taré ĩsadawa para si, te 're aipawapto wẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina ãma 're anomro aba mono da si, ma tô ĩma pisutu tô, Wanhib'apito hã.

11 Ĩsisãnawã norĩ, ĩnhimi'ui'éré na wa za oto aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa. 'Re aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé hã te za oto ĩrẽme pese za'ra wa'wa. Te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono zé hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Rowẽ na si asiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za duré asina 're ĩrosa'rata wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Ãne wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩsimizawi pe hã, te za 'râwi asiré 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa, dama

rowẽ nhomri'wa hã.
12 Taha wa, te za uburé asiré ĩsazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asi-sawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.
Ãme, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te ãma asawi za'ra wa'wa, uburé.
13-14 Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina, ĩwẽ si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'ãma tãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, duré Ĩpẽ'ẽzani hã te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, simisutu ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, taha ãma si.

'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavánte (BR:xav:Xavánte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavánte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavánte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavánte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c